

Serie nouă
Noiembrie 2011

11
(CXXV)

36 pagini
9 lei

AMM

MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

*Festivalul Internațional
"George Enescu" (II)*

Duelul viorilor

Aniversări:

Adrian Pop

Constantin Romașcanu

Omagiul lui Temistocle Popa

Revenirea Angelei Similea

Posada 2011

În imagine:
Angela Similea

Răsaduri (III)

Liviu DĂNCEANU

„Autenticitatea este, după Andrei Pleșu, sinceritate față de ceilalți, dar, mai ales, sinceritate față de firea proprie”. La rândul ei, libertatea locuiește acel spațiu subtil dintre suveranitate și subordonare, în timp ce demnitatea se hrănește din buna administrare a acestui spațiu. Nu poți fi un compozitor autentic dacă nu ești liber și, totodată, demn, așa cum nu poți fi liber dacă nu ești deopotrivă autentic și demn, și nici demn dacă nu întrunești, în egală măsură, datele autenticității și libertății.

Există unii compozitori a căror comportament capătă o tentă demiurgică. Ambianța imediată devine neîncăpătoare pentru eul lor inflammat până la abces. Aspirațiile se leagă atât de sublimități cât și de gigantism. Se vor rafinați, dar și proliciși. S-ar putea salva prin discreție și onestitate. Dar asta li se pare desuet sau, în orice caz, o lipsă de autoritate. Iar autoritatea o interpretează ca fiind puterea discreționară de a impune direcții estetice, strategii stilistice, tehnici de lucru. Toate printr-o simplă declarație. Ori manifest. Unde mai pui că sunt și versatili, chiar fățarnici: când sunt în tabăra conservatorilor perorează impetuos împotriva moderniştilor, iar când se află în fieful moderniştilor îi înfierează puternic pe conservatori. În fond, probează un dispreț suveran și pentru unii și pentru ceilalți. Mai mult decât atât, nu dau doi bani pe tradiție ori avangardă. Singurul lucru valabil este propria lor operă. Din fericire drumul spre capodoperă are alte repere, alte determinări și alte premize. Printre care bunul-simț, buna-cuviință și bunul-gust.

Ascultăm muzică deopotrivă cu inima și cu mintea. Inima, are „rațiuni” pe care mintea nu le posedă, iar mintea are „trăiri” ce nu intră în „caietul de sarcini” al inimii. Dacă însă ne gândim permanent care sunt rațiunile și sentimentele adăpostite într-un anume opus, riscăm să istovim și să ruinăm atât inima cât și mintea. Pentru soliditatea plăcerii de a asculta, trebuie, din când în când, să uităm că ascultăm. Nu e o infidelitate ori derogare. Nici indolență. Pur și simplu îți refaci forțele pentru a asculta altădată cu întreaga ființă. Se va putea ajunge, astfel, în punctul în care muzica e în stare să confişte atât energiile inimii cât și ale minții. Drept pentru care ființa ascultătorului se va revolta iarăși, izolându-se într-o audiență obiectivă, ne-participativă conștient. Se vede treaba că ascultând cu toate energiile inimii și minții, întregul spectru al reflexivității și acțiunii personale se scufundă în propria lui autarhie. Și nu-i mai puțin adevărat că atunci când audiența e absolută, smulgându-ne din realitate și plantându-ne în idealitate, organismul nostru reacționează ca și când s-ar frige la o flacără puternică.

Mărturisesc că nu pot să ascult de dimineața până seara Bach sau Lutoslawski, Wagner sau Ligeti. Uneori, la volan, în

bucătărie ori chiar când scriu aceste rânduri, mă dedulcesc cu Piazzola, Cesaria Evora, Florin Bogardo sau chiar Paula Seling. Cine crede că muzica de divertisment e o bălărie din care ieși murdărit, zgâriat, umilit nu pricep că plăcerea are nuanțe inanalizabile și motivații multicolore. Îmi plac Andres Segovia și Fărămiță Lambru, Pavarotti și Dona Siminică, aceasta neînsemnând că uneori mă răsfăț cu plăceri virtuozice, iar alteori cu desfătări culpabile. Nu, n-am nici o jenă să pun un CD cu Genesis. (Unde-i jenă nu-i plezir). Nici nu fac un caz din faptul că ascult, uneori cu voluptate, eterofoniile lui Ștefan Niculescu sau morfogenezele lui Aurel Stroe. Ar fi ofensator să mă consider virtuos ori culpabil datorită opțiunilor mele. Când îți place ceva sau, mă rog, simți nevoia să deguști un anume gen muzical, nu stai prea mult pe gânduri și nici nu iei în seamă ce zice lumea. Împrejurările sunt diferite. Cromatica noastră emoțională este deosebit de largă. Însăși viața de zi cu zi e intens fluctuantă, năzuroasă. De aia sunt atâtea feluri de muzici. Să ne înfruptăm din ele fără reticențe ori prejudecăți (cu excepția unora, care ar trebui serios plivite, tratate ori chiar „tănuite”).

DIN SUMAR

Festivalul și Concursul Internațional “George Enescu”, 2011 (II)_2-7

Adrian Pop - 60 de ani	8
C-tin Romașcanu - 85 de ani	9
Interviu cu Levente Molnar	10
“Muzica azi” la Curitiba, Brazilia	11
Noul CD Viorel Munteanu	13
Duelul viorilor	15
Festivalul “Per - Art”	16
London Winds	18
Recenzii	19
Punctul pe j...azz	20-21
Omagiu pentru “Nea Temi”	22-23
Angela revine pe scenă	24-25
Festivaluri	26-27
Știri	28-29
Adio, Petre Mihăescu!	33
Discuri	34-35
Muzica pe micul ecran	36

Oedipe 2011

Pentru o sumedenie de motive, montarea *Oedipe*-ului enescian de această dată mi-a plăcut, m-a mulțumit. Mă refer îndeosebi la regie, scenografie, costume, video și lumini, adică la acestea și multe alte elemente care contribuie astăzi la o montare scenică de amploare. Desigur, viziunea regizoral-scenică, la fel ca și motivele pentru care o laud, merită note sau explicații mai ample. Cu-atât mai mult cu cât probabil că altora nu le-a plăcut și se vor grăbi să critice Simplul și Rezumativul de dragul opulențelor copleșitoare, trecute.

Voi spune prea puține despre muzică, deși în dimensiunea vocală, mai ales corală, aceasta a fost excelentă. Oedipul lui Ștefan Ignat promite să se apropie tot mai mult de maturitatea ohanesiană a rolului. Sfinxa, ca voce, a fost cea mai modestă – poate nu atât luată în sine, cât în consecința rămânării cotropit de imensele așteptări. Căci, să fim cinstiți, de la această rol, voce și personaj scurt în operă avem cele mai senzaționale așteptări. Sfinxa trebuie să ne șocheze și bulverseze din toate punctele de vedere; ca apariție, costum și prelungire scenică ea a făcut-o mereu, iar aici, roșul de lavă al costumului și tentaculele demonice și coregrafice de dedesuptul ei sunt de efect excelent. Ce face vocea însă nu se compară cu majoritatea celorlalte montări și reprezentații, chiar dacă microfonia reverberantă, aplicată și aici, în principiu ar ajuta-o, potențându-i impactul misteric. Tabloul Sfinxei trebuie lucrat mult mai mult, cu tot ansamblul scenei, personajelor și orchestrei.

Mă voi reține și cu privire la modesta orchestră: pornită lent de tot, șters sau umil în Prolog, totuși reușind să salveze și să scoată bine foarte multe momente dinspre actele finale. În cele din urmă am rămas mirat sau plăcut surprins că Tiberiu Soare a reușit să împingă partitura, așa cum a ajuns ea, până la capăt. (Sincer... orchestra trebuie frecată ca lumea.)

Excelentă este însă scenografia Vioricăi Petrovici. Proiecția video, foarte frecventă, are o idee genială (scurgerea constant de lavă, plus șerpuirea concentrică); și nu e deloc abuzivă, deloc prea variată, neobosind deloc imagistic. Costumele sunt perfect adecvate, fără a fi excesive sau opulente. Dunga roșie de pe fața și pieptul lui Tiresias (cruda vedere care transcende) devine comună și lui Oedipe după orbire (subliniind ideea accederii la vederea profundă, reală, de dincolo de iluzii). Periodica traversare a scenei de

către Tiresias, în tăcere, în însoțirea sa cu nebunaticile Erinii, este foarte binevenită, sporind momentele, imaginarul și străvezimea misterului. În actul final artificiile lipsesc, forfota e redusă, Oedip nu dispăre în iluzionisme sau focuri și explozii, muzica având mult mai mult "teren" emoțional sau "spațiu" imaginar. Apoteoza nu suferă cu nimic, e la fel de copleșitoare.

De fapt, în felul acesta am ajuns la analiza apreciativă a regiei (bravo, doamnă Anda Tăbăcaru Hoge!). O regie care nu șochează deloc, adesea e simplă sau reținută, dar e foarte inteligentă și eficace. Poate că o bună lecție s-a învățat în 2009, de pe urma montării franceze, de aproape-asceză, a operei. Oricum, spre exemplu, abia acum m-a mirat că până deunăzi niciun regizor nu s-a gândit să se dispenseze de ilustrații copilărești, precum carul pe care Laios intră în scena uciderii sale. Regizorii și interpreții se chinuiau până acum cumplit cu momentul aceasta, cu producerea și introducerea atelajului. Anda Tăbăcaru Hoge se dispensează de un asemenea mimetism, așa că Laois și cei doi servi intră acum în scenă cât se poate de simplu, firesc, absolut suficient (pe jos), iar lucrul acesta nu deranjează deloc. Dimpotrivă, o asemenea simplificare este de felicitat, căci muzica și trama ideatică sunt mult mai importante acum decât orice mecanică huruitoare. Câteva esențializări similare mai au loc, ca și adausuri neimpuse de partitură, subtile, care potențează mult perceperea și comprehensiunea situațiilor. De pildă, s-a renunțat la

dansurile relativ ample din Prolog; coregrafiile simbolice (fâlfâiri de voaluri) revin și-n alte momente/tablouri, iar un cuplu coregrafic substituie dansuri de grup sugerate de partitură, ba chiar reapare "independent" de ea, în mod util-sugestiv, în momente de mare magie sau simbol. Așadar, mișcarea scenică (aceea a corurilor este fără cusur!), regia, scenografia și

coregrafia sunt perfect suficiente, constituind astfel un major argument pentru reiterarea montării și a jucării operei *Oedipe* mult mai des, pe tot parcursul stagiunii, ba chiar și în anii viitori.

Cred că *Oedipe* trebuie jucat, cu orice sacrificii, și mai ales cu un management și PR mult mai harnice (care să asigure prețuri mai mici de intrare și un public năvalnic, din toate categoriile melomane și sociale ale nației). Montarea de față, neavând pretenții tehnice foarte mari, ca și faptul că este vorba despre o distribuție exclusiv locală, sunt argumente majore pentru neînfirmarea sa. Cred că toți iubitorii de muzică din țara asta ar trebui să ceară și să impună acest lucru.

Marin MARIAN-BĂLAȘA

LOHENGRIN, o premieră cu reper istoric

În Festival, reperatele istorice legate de capodopera wagneriană ne duc spre Enescu dirijând spectacolul inaugural al Operei Române ca instituție de stat. Artistul român și-a mărturisit adesea afinitatea pentru muzica lui Wagner, ca model formator, deși ideea de a conduce un spectacol de operă apare destul de singulară în activitatea sa dirijorală. Probabil că, în perioada pregătirii **Oedipului**, eroii dramelor muzicale wagneriene îi sunt aproape și studiul partiturilor compozitorului german utile pentru propriile sale elaborări orchestrale, care păstrează asemenea ecouri. Revenirea lui **Lohengrin** pe scena bucureșteană, într-o montare nouă, argumentează astfel de impresii. Interesul realizatorilor nu mai trebuie

demonstrat. Ceea ce am primit cu satisfacție aparține modului în care a fost conceput spectacolul de către realizatori fără antecedente în acest repertoriu. Desigur, există în deceniul anterior un **Olandez zburător**, ceea ce nu este însă prea mult pentru cunoașterea capodoperelor reprezentate la Bayreuth. Se știe, în anii deceniului șapte existau la opera bucureșteană câteva asemenea titluri, alături de Lohengrin cântându-se **Maeștrii cântăreți din Nürnberg, Walkiria și Tannhäuser**. Făcând referire la autorii spectacolului de acum, impresionează seriozitatea abordării regizorale a lui Ștefan Neagrău și a celei plastice, aparținând scenografei Adriana Urmuzescu. Arhitectura spectacolului dovedește cunoaștere și respect față de creația wagneriană, ocolind orice prilej de modernizare ostentativă, preferând relația firească cu dramaturgia muzicală. Poate nu am fi dorit ca **Preludiul** operei să fie ilustrat scenic

cu alte semnificații tematice ce se deosebesc de leitmotivul partiturii, scopul fiind cel explicității narațiunii; poate că, de asemenea, cealaltă pagină orchestrală, **Preludiul** la Actul al treilea nu era neapărat receptiv la agitația scenică propusă de mișcarea scenică semnată de Ileana Niculescu. În ambele cazuri, sugestia componistică pare suficientă spectatorului. Oricum, sunt puține aceste rezerve față de lectura scenică a regizorului, în care înțelesurile relațiilor dintre personaje sunt cele cunoscute, nuanțate actoricesc și expresiv. Uneori, personajul lui Ortrud evadează din această linie, alteori, mulțimea este prea agitată de jocul mâinilor. Sunt aspecte, capabile uneori să distragă atenția, fără a evada din ansamblul mersului teatral deosebit de convingător, denotând temelia experienței profesionale a lui Ștefan Neagrău. Pentru scenografie, Adriana Urmuzescu a dorit noutate în geometric și simetrie-asimetrie simbolică, ceea ce ca formă înseamnă modernitate, mai mult decât în comunicarea coloristică și mijloace de asamblare pe formule de combinații tubulare iluminate din interior. Este o idee, nu

deranjează, dar nici nu rezonază la muzică. Fundalul cu proiecții aparține însă unor explicitări pleonastice pentru care fluidul sugestiei rămâne în rezervele tehnice, uneori necesitând explicații. Merită însă recunoscută concordanța de parteneriat între regie și imagine scenică, așteptând să recepteze „hrana vie”, viața orchestrală, corală și, în prim plan, solistică.

Pentru spectator, trăirea întregului, cu o durată considerabilă, ce depășește concentrarea de timp obișnuită a audiției, șansa cea mare a fost oferită de fluxul muzical în care un maestru de calibrul lui Cristian Mandeal, dublat de cel al maestrului coralist Stelian Olariu, impresionează puternic. Poate corul ne-a obișnuit cu asemenea performanțe, orchestra însă a făcut un important salt ascensional, meritând și ea elogiile din partea melomanilor, datorită dirijorului. Comparația cu preluarea unei înregistrări de la Bayreuth, prezentată de seara de operă din miercuria imediat următoare, prin programarea oferită privitorilor de către Luminița Constantinescu (TVR Cultural), nu ne lasă indiferenți față de premiera Operei Române București. Probabil, efectul acesta decurge și din modul în care

înfăptuirea proiectului managerial, de către directorul Teatrului, Cătălin Ionescu Arbore, a atins cotele evenimentului prin invitarea unor protagoniști de renume. Conform tradiției, atenția este captată în prim plan de interpretul rolului titular, acum tenorul sud-african Johan Botha. Prezent actualmente pe marile scene lirice ale lumii, artistul este la vârsta maximului randament vocal pentru muzica wagneriană, deși aflăm că a abordat și alte repertorii. Amplitudinea vocală, luminozitatea dramatică a proiecției sonore, capacitatea de a pune în valoare dinamica și textul poetic impresionează, determinând admirația necondiționată a spectatorilor, de la prima sa apariție până la finalul operei. În jurul său, cele două personaje feminine oferă în alb – soprana americană Emily Magee – și în negru – mezzo-soprana germană Petra Lang – răspund de asemenea într-un tot problematicei partiturii, oferind totodată dimensiuni expresive

diferite. Pentru Emily Magee, cântul și evoluția scenică păstrează dimensiunea lirică; pentru Petra Lang, incisivitatea registrației vocale are corespondențe evidente în construcția personajului și eficiența intrigii teatral-muzicale. Cvartetul solistic este completat cu baritonul Valentin Vasiliu, invitat din SUA în calitate de colaborator, o voce întunecată, dramatică, ce poate răspunde prin replică și vocalitate partenerilor, într-o antantă argumentată muzical și scenic. În ansamblul distribuției, Horia Sandu (Regele Heinrich) și Vasile Chișiu (Heraldul) urmează liniile conturate de către regie, fără distorsiuni, pregătindu-se pentru o posibilă distribuție românească în stagiune.

Pentru cei care au asistat la spectacolele cu **Lohengrin** în cadrul Festivalului, la ediția jubiliară, amintirea va stăruie destul de multă vreme, căci Opera Română București și-a onorat renumele, premiera devenind istorie în hronicul artei lirice naționale.

Grigore CONSTANTINESCU

În Piața Festivalului George Enescu

Tanța DIACONESCU

Concertele organizate de Primăria municipală și un lung șir de sponsori în centrul orașului – între Atheneu și Biblioteca universitară – în perioada 2 – 18 septembrie, în fapt manifestări muzicale diferențiindu-se categoric de conceptul de concert desfășurat într-un spațiu acustic protejat, s-au asemănat, *in spirit* cu misterele medievale, reînviată de gândirea unui regizor/manager modern.

Mesajele muzicale, scăpate practic de sub controlul interpreților întrucât intrau fatalmente în osmoză cu șuierul neconținut al traficului, cu stridențele suverane ale sirenelor, cu zgomote necontrolate sau dimpotrivă, aruncate cu ipocrită ironie înspre scenă de cei ce considerau astfel că-și condimentează propria distracție, s-au configurat într-un univers de virtualități sonore mai mult sau mai puțin împlinite. Intenția acusticienilor de a amplifica, în mod dominator vibrațiile scenei, a avut ca revers spargerea texturilor timbrale dintre diversele partide ale orchestrelor, dintre soliști și ambientul acompaniamental, dintre membrii grupurilor camerale, dintre interpret și propriul său instrument (microfonul absorbind și modalitățile specifice de producere a sunetului).

Desigur, melomanii ce și-ar fi dorit să acceseze atare perspective estetice nu se așteptau să le găsească în Piața Festivalului. Dorințele inițiatorilor mizând pe extrema generozitate a invitaților, au vizat cu precădere ținte social-culturale și umanitare. De aceea nici judecățile critice nu-și găsesc rostul, ele putând să alterneze cel mult între surâs și melancolie: ce frumos ar fi sunat această muzică într-o sală de concert!

Dar interpreții? Marea majoritate a muzicienilor care au urcat pe scenă au depășit pragul condescendenței ironic-iertătoare și s-au angajat, cu altruismul inteligent al artiștilor ce nu confundă succesul comercial cu respectul pentru public, în interpretări revelatoare, tinzând spre esența partiturilor. Iar oferta repertorială, multiplă și contradictorie nu rare ori, a cuprins atât programe concertante propriu-zise cât și potpuriuri de piese de mare popularitate, acorduri de jazz sau *artefacte* de muzică românească veche.

Cum postul TVR Cultural a transmis aproape integral aceste concerte, la nivel național ele reflectă, cel puțin până în prezent, efigia acestei jubiliare ediții a Festivalului *George Enescu* 2011. În timp, același post va transmite poate și înregistrările din sălile închise fapt ce ar consona cu spiritualitatea rafinată, elegantă și plină de bunătate a lui George Enescu.

La fel de folositor ar fi, în vederea unei mai precise orientări a publicului în marea literatură simfonică și camerală ca în echipa de transmisie să fie inclus și un muzician, așa încât titlurile partiturilor să fie nu doar enunțate de prezentator ci să fie corect consemnate și pe ecran iar luminile reflectoarelor să nu se mai intensifice între părțile unei partituri dezorientând și provocând asistența să aplaude

nejustificat. Sunt mici detalii ordonatoare care ar da un plus de semnificație acestor quasi concerte lecție.

În alcătuirea seriilor de concerte Primăria Municipiului București, prin ARCUB, a lăsat să se manifeste un probabilism prudent, cu o accentuată tentă impersonală. Au fost puse așadar alături, în deschidere, grupul impresionant de numeros al copiilor integrați fără selecție în Fundația americană de propagare a muzicii MUSIC CAMP INTERNATIONAL și Orchestra Filarmonică *Oltenia* din Craiova. S-a încercat desigur un echivoc scenariu de combinare a amatorismului frust cu excelența profesionalismului. Păcat că nici părinții, nici copii nu l-au înțeles... De fapt întreaga serie a manifestărilor din Piața Festivalului a glisat, pe o scală extinsă, între un punct minimal și un maxim al nivelului artistic posibil a fi atins în condițiile date. Dar fie că au optat pentru un repertoriu acomodată spațiului deschis, incluzând piese solistice, vocale sau instrumentale de virtuozitate, selecțiuni din opusuri celebre, muzică de film etc. – Filarmonica *Oltenia* din Craiova dirijată de Alexandru Iosub, Filarmonica *Banatul* din Timișoara dirijată de Radu Popa, Filarmonica din Pitești dirijată de Tiberiu Popa, Orchestra *Angely's* dirijată de Marius Firca, Orchestra Națională Radio dirijată de Tiberiu Soare –

Adrian Petrescu

sau au mers pe varianta *clasică* de concert – Orchestra *Simfonia București* dirijată de Florin Totan, ansamblurile simfonice și-au onorat la capacitatea lor maximă patronul spiritual, pe George Enescu, ignorând cu brio

condițiile acustice realist-neiertătoare.

Momentele camerale, mai delicate, au avut ca puncte de referință magnitudinale, recitalurile susținute de Alexandru Tomescu (o selecție din *Capriciile de Paganini*), Liviu Prunariu acompaniat de Horia Mihail (Bartok, Glazunov, Svendsen, Ceaikovski, Massenet, Brahms ș.a) și Trio-ul *Strad*, alcătuit din Alexandru Tomescu, Răzvan Suma, Toma Popovici (Mozart, Schubert, Beethoven). Mari artiști atașați expresivității pure, adamantine a muzicii ei au găsit soluțiile de a-și vrăji din nou publicul, navigând cu farmec și curaj prin zumzăitul zgomotelor nocive. Au mai susținut recitaluri camerale *September Quintet* – Rafael Butaru C-tin, Iulia Ghindă, Sergiu Munteanu, Adrian Naidin (Mozart, Piazzola ș.a), *Cvartetul Artmusik* – Marius Bîclea, Emil Stegar, Florin Matei, Dan Joițoiu (Mozart), Trio-ul *Spirit of Viena* - Horia Maxim pian și flautiștii Matei Ioachimescu și Mihaela Anica (Mozart, Sostakovici, Faure s.a.), Cvintetul *Consonus* – Laurențiu Darie fagot, Lucian Dănilă vioară, Mihaela Dobrescu vioară, Iulian Popovici violă, Bogdan Popa violoncel plus Octavian Ralea contrabas (Mozart, Vivaldi, Ceaikovski, Grieg etc.) – Trio *Accord Vibes* – Alexandru Anastasiu vibrafon, Fernando Mihalache acordeon, Michael Acker contrabas (muzică de jazz) – *Stringasong* – Berti Barbera, Nicu Patoș alături de *Sangam String Quartet* (bluses ș.a.) – *Big Bandul* Radio și *Andrei Tudor Band* secundați de *Cvartetul Hypnotique* (cu un repertoriu de gen).

Un moment inedit și original a fost propus de Radio România Muzical prin Formația vocal-instrumentală de muzică veche *Anton Pan* condusă de Constantin Răileanu (D. Cantemir, Ioan Căianu, Anton Pan ș.a.). Din muzica

pestrefurilor și a cântecelor vechi orientale s-a decelat acea aură aristocratic-autentică de neregăsit în șuvoiul actual al manelelor.

Soliștii instrumentiști tineri, flautistul Cătălin Oprițoiu (transcripția *Concertului pentru vioară și orchestră* de A. Hacıaturian), violonista Ioana Goicea (G. Enescu – *Balada, Fantezia Carmen* – Pablo de Sarasate), Ștefan Cazacu (C-tin Dimitrescu și probabil Th. Fuchs) și déjà reputata soprană Daniela Vlădescu împreună cu soprana Alexandra Tărniceanu și tenorul Narcis Brebeanu au fost admirați atât pentru strălucitoarele lor tușe de virtuozitate cât și pentru dezinvolte rezolvări stilistice.

Pe tot parcursul perioadei de concerte în Piața Festivalului s-au desfășurat, anticipând momentele nocturne, recitaluri ale elevilor, liceenilor și studenților din instituțiile de învățământ din București și din țară, mulți dintre ei membri ai Fundației *Remember Enescu* aflată sub patronajul atent și riguros profesional al doamnei prof. Mihaela Tomescu.

Oferta culturală a Primăriei municipale a mai cuprins o serie de filme documentare, medaloane ale unor mari interpreți și compozitori de talie mondială.

Pentru seara rezervată *Radio-ului România Cultural* a fost propus un spectacol teatral intitulat *Caragiale Short Cut*, la care și-au dat concursul mari actori de talia lui Ioan Lucian, Marcel Iureș, George Mihăiță, Constantin Cotimanis împreună cu foarte tinerii Camelia Pintilie, Ștefan Huluba, Vlad Mișu, Eclectismul colajelor caragialiene a avut, lăsând la o parte sarcasmul bonom și ironia subțire, o notă comună cu întreaga perioadă a celor 17 zile de manifestări artistice.

Concluzia ce se impune se referă în principal la oportunitatea unor atari oferte artistice. Sunt ele necesare? Cu certitudine. Și-au atins ele scopul? Răspunsul rămâne la fel de apăsător afirmativ. Problema Pieții Festivalului George Enescu se pune așadar în termenii duratei și ai conturării unor mijloace ascendent calitative din punct de vedere administrativ (acustică, protecție sonoră la zgomot, supraveghere discretă, o minimă cenzurare a publicului ș.a.)

Liber la muzică

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Printre concertele care au avut loc în cele mai importante săli de spectacole din București, iubitorii muzicii au avut posibilitatea să participe la o serie de manifestări organizate într-un spațiu neconvențional: Piața Festivalului George Enescu.

Devenită deja tradițională, Piața Festivalului este la început de septembrie locul unde muzica și cultura coboară printre oameni, dându-le o oază de delectare a sufletului chiar în centrul aglomerat al capitalei. Și la această a XX-a ediție a Festivalului, spațiul dintre Ateneul Român și fostul Palat Regal a fost oferit deopotrivă melomanilor care nu au putut asista la alte concerte și tinerilor muzicieni români aflați la ora afirmării, alături de care au mai urcat pe scenă și câteva nume importante.

Cu un program riguros, între 2 și 18 septembrie Piața a propus o varietate de manifestări începând cu concertele susținute de elevii și studenții celor mai importante instituții de învățământ muzical din București și din țară. Prin intermediul acestora tinerii și

foarte tinerii muzicieni au avut ocazia să se prezinte publicului și să facă parte din programul celui mai important eveniment muzical organizat în țara noastră.

Punctul de atracție al Pieții Festivalului a fost însă seria de concerte de la orele serii când au putut fi ascultate o varietate de genuri muzicale, de la clasic la pop, apreciate de cei prezenți. Chiar din prima seară publicul a putut audia un concert de ținută al Filarmonicii Oltenia din Craiova, maratonul continuând cu Orchestra Sinfonia București, Orchestra Filarmonicii Banatul din Timișoara sau Orchestra Națională Radio, care au prezentat publicului atât lucrări binecunoscute cât și opusuri mai rar cântate la noi.

Alte concerte ce ne-au atras atenția, în afara celor ale formațiilor camerale, au fost recitalul violonistului Alexandru Tomescu, ce a interpretat integral celebrele 24 de *Capricii* de Paganini, și cel al duo-ului Liviu Prunaru (vioară)-Horia Mihail (pian) care au adus în Piața Festivalului trei dintre cei mai apreciați muzicieni români ai momentului.

Seri deosebite au oferit și artiștii proveniți din alte genuri, spectatorii apreciind concertele Big Band-ului Radio și Orchestrei Angely's (aceasta a reprezentat un moment aparte fiind o orchestră alcătuită exclusiv din suflători), prezența lui Grigore Leșe, promotor

al folclorului românesc autentic și a formației de muzică veche Anton Pann. De altfel, am apreciat această inițiativă a Radio România Muzical de a aduce, în seara dedicată acestui post, muzica lui Anton Pann în Festivalul Enescu, patronul spiritual al evenimentului fiind asemeni lui Pann fascinat de folclorul românesc, atât țărănesc cât și orășenesc.

Piața Festivalului nu a însemnat doar muzică, cei care au trecut prin acest perimetru putând viziona filme documentare sau studii ofertele de la standurile unor edituri sau posturi de radio și televiziune de unde își puteau achiziționa cărți sau CD-uri. De asemenea, în seriile dedicate Tv Cultural și Radio România Cultural, publicul a putut savura și veritabile spectacole de teatru susținute de tineri actori dar și de nume importante ale scenei românești.

Dacă agenda de evenimente a fost una pe care o apreciem, trebuie să marcăm și un alt câștig al Pieții Festivalului. Acesta privește prezența însemnată a publicului la aproape toate concertele, demonstrând că oamenii sunt dornici să asculte o astfel de muzică. De aceea, trebuie să salutăm menținerea unui spațiu unde spectatorii au liber la muzică, Piața numărându-se, de câteva ediții, printre locurile simbol ale Festivalului Enescu.

Concursul de pian: revelații, speranțe, dezamăgiri

Lavinia COMAN

La cea de a 13-a ediție a concursului de pian s-au prezentat 33 de participanți din cei 60 înscriși. Juriul a fost alcătuit din Allan Weiss – S.U.A., Akiko Ebi – Japonia, Wolfgang Manz – Germania, Danielle Laval – Franța, Michael Roll – Anglia, Andrei Pisarev – Rusia, Valentin Gheorghiu și Dan Grigore – România. Încă de la primul concurent și **pe întregul parcurs al primei etape**, a impresionat nivelul foarte înalt al candidaților. Cei mai buni dintre cei foarte buni s-au dovedit a fi asiaticii. Surpriza absolută a acestui concurs au reprezentat-o tinerii pianiști din Japonia și Coreea. Aceștia par a fi depășit faza execuțiilor tehnice fenomenale cu care epatau publicul în trecut prin spectacolul virtuozității, în detrimentul înțelegerii muzicale. De data aceasta, candidații veniți din extremul orient au demonstrat o profundă cunoaștere a stilurilor muzicii europene, un rafinament și o bogăție de soluții expresive care ne-au captivat. În acest context de competiție acerbă, cei 11 candidați români s-au prezentat foarte bine, făcând cu toții o figură onorabilă. În etapa a doua au promovat 12 concurenți, între care, spre regretul nostru, nu s-au regăsit Kim Dong Kiu și Lee Min Sung din Coreea, Mine Maiko din Japonia, artiști cu programe excepționale. Dar credem că omisiunea cea mai gravă l-a privat pe Jingge Yan din China de un parcurs glorios în concurs. Acest tânăr reprezintă o valoare autentică, prin capacitatea de a crea o lume sonoră transfigurată. Cele trei sonate de D. Scarlatti, alături de întregul său program vor rămâne pentru ascultători momente de neuitat din întreaga ediție.

În etapa a doua, au avut evoluții memorabile Ilya Poletaev din Canada, Bogdan Dulu din România, Akihito Okuda din Japonia, cu o *Sonată op. 2 nr. 3* de Beethoven și *Carnaval op. 9* de Schumann nespuse de frumoase, Caterina Grewe și Beppu Yuka din Japonia, precum și Sung Jenna din Coreea. Au promovat în etapa a treia Ilya Poletaev, Sorin Creciun, Caterina Grewe Mihai Ritivoiu și Jeung-Beum Sohn. Am regretat ieșirea din competiție a lui Bogdan Dulu, al cărui program a fost și în această etapă la mare înălțime.

Dintre cei 6 promovați **în etapa a treia**, în afara lui Mihai Ritivoiu, toți ceilalți au avut probleme cu interpretarea lucrărilor lui George Enescu. S-a cântat,

și de această dată, cu multe note greșit învățate, fără înțelegerea sensurilor muzicale, ceea ce e profund frustrant pentru noi, la concursul care poartă numele marelui compozitor! Credem că se impune crearea unei oferte de asistență specializată din partea organizatorilor către viitorii concurenți, pentru această cerință de repertoriu, dacă dorim ca la viitoarea ediție să auzim lucrările lui Enescu onest interpretate. Cât despre celelalte piese din secolul XX, s-au evidențiat Akihito Okuda cu suita *Gaspard de la nuit* de Ravel, *Sonata a III-a* de Scriabin cântată de Caterina Grewe, *Regard de l'Esprit de joie* și *Première communion de la Vierge* de Messiaen prezentate de Mihai Ritivoiu. Au fost desemnați ca finaliști Ilya Poletaev, Mihai Ritivoiu și Jeung-Beum Sohn. Marele absent al etapei este, după opinia noastră, Akihito Okuda.

Finala a fost marcată de oboseală, atât a soliștilor, cât și a orchestrei. Astfel, în *Concertul nr. 1 în re minor* de Brahms, Ilya Poletaev a fost ezitant, neconvingător, iar orchestra filarmonicii clujene, dirijată de Mihai Agafița, a avut decalaje de coordonare, nesiguranțe de atac și probleme de claritate a intonației. *Concertul nr. 2 în do minor* de Rachmaninov a fost susținut într-o variantă curată, bine lucrată, de către Mihai Ritivoiu. Apoi, în același *Concert nr. 1* de Brahms, Jeung-Beum Sohn a avut episoade frumoase dar și numeroase accidente de memorie, cântând fragmentat, fără viziunea întregului și fără un parteneriat viguros, prompt și suplu cu orchestra. În condițiile date, hotărârea juriului de a nu acorda premiul I a fost pe deplin justificată. Premiul al II-lea a revenit lui Jeung-Beum Sohn, iar premiul al III-lea a fost primit ex aequo de către Mihai Ritivoiu și Ilya Poletaev. În plus, concurentul român a obținut premiul special pentru interpretarea *Sonatei în fa diez minor* de George Enescu, precum și premiul pentru cel mai bine clasat român, oferit de *Liliana and Peter Ilica Foundation for*

the Endowment of the Arts. Trebuie să spunem că o parte a publicului a reacționat cu nemulțumire față de plasarea concurentului canadian pe aceeași poziție cu Mihai Ritivoiu, privind strict evoluția din etapa finală. Credem că soluția juriului e cea corectă, deoarece Ilya Poletaev a avut realizări excepționale pe parcursul etapelor precedente, demonstrând o anvergură solistică greu de ignorat.

Așadar, am pornit la drum cu o bogăție excepțională de prezențe valoroase. Tonusul competiției a scăzut drastic cu etapa a treia, în finală fiind de negăsit un câștigător clar detașat. Ca spectatori, trebuie să acceptăm realitatea, așa cum s-a configurat de la început și până la capăt. Cu toate acestea, la sfârșitul ediției a XIII-a ne încercăm o melancolie. Se pare că, totuși, ceva esențial a scăpat printre degete. Poate că va apărea la viitoarea ediție.

Ioan Holender se hrănește din... „Amintiri”

Viorel COSMA

După volumul memorialistic „De la Timișoara la Viena” (2001), bănățeanul ce și-a păstrat neatînse rădăcinile naționale – Ioan

unde a înregistrat cel mai longeviv parcurs de conducător al instituției lirice austriece din îndelungata sa existență (142 de ani!), Ioan Holender a simțit nevoia să-și descarce „sacul de amintiri” picante, vesele și triste, intime și publice, inedite și tănuite, adunate în spatele cortinei unei vieți palpitate, agitate, de la muncitor necalificat la... tramvaie și desenator tehnic la o fabrică de... sârmă până la solist de operă, director de agenție de impresariat artistic, consilier muzical de teatre în Germania, Elveția și Austria, director general al Operei de Stat din inima Europei (Viena). Meritul principal al celei de a doua cărți

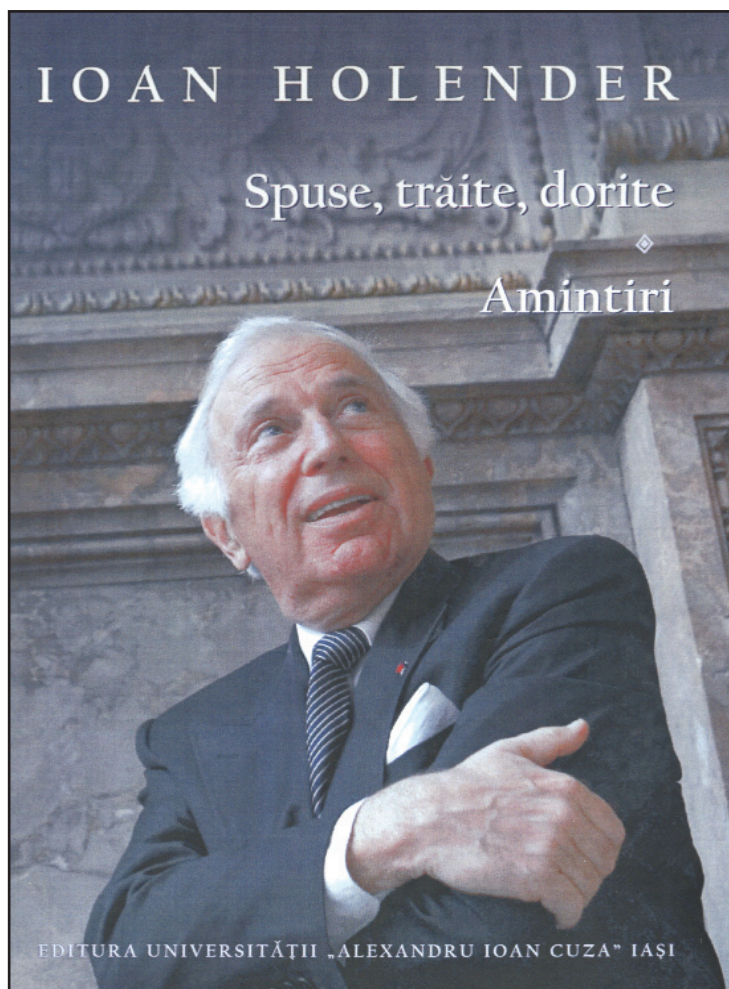
memorialistice este că nu se suprapune deloc cu prima, fiindcă numai bogăția evenimentelor celor 19 stagioni pot forma obiectul multor volume de experiențe de neuitat, „trăite”, de maximă intensitate. Iar farmecul de povestitor al lui Ioan Holender, dovedit în sutele de interviuri acordate presei, radio-ului și televiziunii pe mapamond, se confirmă cu vârf și îndesat în această carte memorialistică, al cărei titlu

și schiop (cu *Amintiri... „dorite”*?! nu prea l-am înțeles (Titlul original este foarte clar: „*Ich bin noch nicht fertig*”. Wien, 2010).

Trecând rapid peste copilăria și tinerețea în urbea natală (Timișoara), spre a evita repetarea din prima carte, Ioan Holender dezvoltă treptat, treptat, în noile pagini, epoca de ascensiune după

plecarea din România (14 decembrie 1959), cu amănunte interesante din cariera de solist (Opera din Klagenfurt) și Agenția de impresariat „Starka”, care i-a adus notorietatea profesională de manager impresarial de cântăreți lirico-dramatici. Cred că succesele europene (Elveția, Germania) în recomandările lui Holender pe marile scene internaționale l-au propulsat în dificilul și mult râvnitul post de *intendant* al Operei de Stat din Viena, adevărat „vice-cancelar” al Austriei. Suita evenimentelor, portretelor de interpreți, festivalurilor de la Bregenz și Salzburg, întâlnirile de neuitat cu Riccardo Muti, Carlos Kleiber, Lorin Maazel, Pavarotti și Domingo, dezastrul *Aidei* de la Luxor (Egipt), coabitarea cu Eberhard Waeckter la direcția Operei, locul femeilor în orchestră și la pupitrul dirijoral vienez, turneul în Japonia, premiera *Oedipe*-ului lui Enescu la Berlin și Viena, turneul în China, conflictele cu regizorii avangardiști, scandalul și fabulosul succes financiar cu „Balul Operei”, introducerea prompterului și monitoarelor în fiecare lojă și fotoliu, căsătoria și copii – bucuria familiei Holender, operația pe cord-deschis cu implantul de *bypass*, despărțirea de teatru prin grandiosul spectacol de adio (2010) – constituie doar câteva momentele pline de miez ale cărții de *Amintiri* a lui Ioan Holender – „transfugul român” care a schimbat „fața” Operei vieneze în pragul veacului XXI.

Ideea unei *post-fețe*, semnate de conaționalul Cornel Ungureanu, s-a dovedit extrem de inspirată, fiindcă scriitorul timișorean a dezvăluit pasiunea nemăsurată pentru tenis a lui Holi, materializată în celebra scenă de „vulcanizare” a tenișilor făcuți praf la Viena și aruncați de soția directorului în tomberon, dar... recondiționați pe ascuns la atelierul din Elisabetin-ul periferic al urbei bănățene. O carte cuceritoare, greu de povestit într-o succintă recenzie.

Holender – a lansat la recentul Festival internațional „George Enescu” (septembrie 2011) o nouă carte de „Amintiri”: *spuse, trăite, dorite*. Ediție îngrijită de Gabriel Kohn. Traducere de Ioana Rostaș. Postfață de Cornel Ungureanu. Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2011, 288 pagini. Ieșit la „pensie”, după 19 ani de directorat la Wiener-Staatsoper,

Aniversări în Festival: Adrian Pop - 60

Bianca TIPLEA-TEMES

Eveniment emblematic al Clujului autumnal, ajuns acum la cea de-a 45-a ediție, Festivalul organizat de către Filarmonica de Stat „Transilvania” și-a făcut un bun obicei și o onoare din celebrarea muzicienilor urbei. În acest an, locul aniversațiilor îl revine lui Adrian Pop, rector al Academiei de Muzică „Gh. Dima” (instituție co-organizatoare a Festivalului), la a cărei creionare de profil muzical se conjugă perfect perspectiva de creator, cea de muzicolog și de dascăl. Recunoaștem, nu este sărbătorit doar compozitorul sau profesorul de înalt rang academic; Filarmonica „Transilvania” omagiază, de fapt, un drag membru al familiei, căci Adrian Pop a dăruit, până în 2004, mai bine de două decenii din viața sa acestei instituții, fiind între anii 1991 și 1995 directorul ei general. Celebrarea a luat, inevitabil, turnura unui eveniment de casă, în sensul cel mai emoționant și cald al cuvântului.

Așadar, „Medalionul componistic” pe care Filarmonica din Cluj i l-a pregătit sărbătoritului a fost secționat, voit, de către autor în trei „episoade” distincte; preferând să evite programarea în cadrul aceleiași serii a unui mănunchi de piese din creația proprie, Adrian Pop a optat pentru o segmentare a ofertei și, în termeni picturali, a portretului său, inserând în trei seri diferite câteva lucrări ce îl dezvăluie pe creator în dialog febril cu genurile coral, cameral și simfonic. Această strategie lasă de fapt spectatorului răgazul contemplării și libertatea de a trasa singur liniile de prelungire între etapele creatoare puse în lumină, invitându-l cu abilitate pe meloman să caute corespondențe între titluri dar, mai presus de toate, să reconstituie în mozaic identitatea artistică a autorului. Este echivalentul aceluia „pas în spate” pe care contemplarea și înțelegerea temeinică a unui tablou complex îl impune.

Seara de 2 octombrie a așezat în ramă, nu întâmplător, creația corală; dincolo de sublinierea afinității autorului pentru cânt, includerea a trei piese în programul susținut de Corurile „Soli-Tutti” din Paris și „Cappella Transylvanica” din Cluj, țintește cu semnificația dincolo de partitură. Nu a fost greu de intuit omagiul pe care compozitorul l-a adus tatălui său, maestrul Dorin Pop, un personaj cheie pentru înflorirea unei frumoase tradiții corale la Cluj, prin munca sa de dirijor al Corului Filarmonic de Stat „Transilvania” și de fondator al ansamblului „Cappella Transylvanica”, în prezent condus de către discipolul său, Cornel Groza. Dacă piesele *Hora miresii* și *Vine hulpe de la munte*, scrise în anii '70 – '80 și-au asigurat de mult succesul și locul în repertoriul multor formații corale prin prospețimea expresiei, lucrarea în primă audiție *Les voix de la nuit* (2010) adaugă, în completare, un coeficient poetic de mare adâncime triadei

corale, activat de versurile lui Alfred de Musset (*La nuit d'août*) și Alexandru Macedonski (*Noapte de mai*). Sondând cu finețe simbolistica nopții, autorul nu se poate desprinde de aluzii la madrigalul renascentist, prin structură, sau la creația lui Gesualdo și Monteverdi, prin trimiteri melodice de subsol. Descoperim aici o muzicalizare a cuvintelor într-o versiune modernă prin efecte și limbaj, ce trădează sensibilitatea și fibra poetică ascunsă a compozitorului.

Lucrarea *Solstițiu* (1979), prezentată pe 14 octombrie, sub bagheta dirijorului britanic Paul Mann, îl înfățișează pe Adrian Pop ca pe un compozitor în plină ascensiune, lansat am spune, apolinic, în prospectarea sonorităților orchestrale, urmând firul ideatic al unei ancestrale colinde „a Soarelui” ce preamărea nașterea astrului la Solstițiu. Ne permitem să interpretăm sugestia lexicală din titlu, evaluând întreaga sa creație la acest moment aniversar, drept metaforă a emergenței sale ca și compozitor pe scena muzicală românească la finalul anilor '70. Adâncirea sa în căutarea sursei de inspirație spre zona arhetipului, dar și reprezentarea sonoră a temei alese, vorbesc despre un autor de o maturitate a gândirii remarcabilă, la cei 28 de ani pe care autorul îi avea atunci și care îi definește și azi orizontul.

Recurgând la potențialul timbral esențializat al cvartetului de coarde ce reclamă stăpânirea desăvârșită a aplicării procedurii unei reducții de stări și condensarea lor pe portativ, lucrarea *Mătasea și metalul* nu este decât o nouă recidivă poetică a autorului. Interpretată în primă audiție absolută pe 15 octombrie de către „Cvartetul Transilvan” și definită de către Adrian Pop drept un „eseu sonor”, un „torso”, piesa insuflă muzică versurilor lui Pablo

Neruda, în tentativa poetului de a aborda tematica dualității feminin-masculin. Este cel mai recent opus al autorului (2011), alcătuit din toate nuanțele spectrului expresiv, turnate într-o formă muzicală cu aspect de monolit. Cei patru interpreți ai Cvartetului - Gabriel Croitoru, Nicușor Silaghi, Marius Suărășan și Vasile Jucan - au pus din plin în valoare universul lucrării saturat în subteran de metaforă, dar care generează sonor transparențe armonice vecine cu sublimul.

Discipol al maeștrilor Sigismund Toduță, iar apoi, Cornel Țăranu, deținător a numeroase premii cucerite în țară și străinătate, distincții ce jalonează un traseu componistic în *crescendo*, Adrian Pop ne-a purtat în cele trei seri printr-un labirint semiotic și muzical, oferindu-se drept ghid prin detaliile furnizate în programele de sală. Dacă în piesele de tinerețe îl găsim extrem de matur ca pătrundere, în cele recente îi aplaudăm cu admirație prospețimea, actualitatea și acea formă de agregare stilistică ce pare să lase toate opțiunile de evoluție deschise. Îl felicităm cu căldură pentru instantaneele componistice de pe traiectul carierei sale de până acum, îi urăm viață lungă și așteptăm, curioși, să vedem cum va negocia parteneriatul cu muzele în opera sa, pentru următorul deceniu.

Constantin Romașcanu la 85 de ani

Viorel COSMA

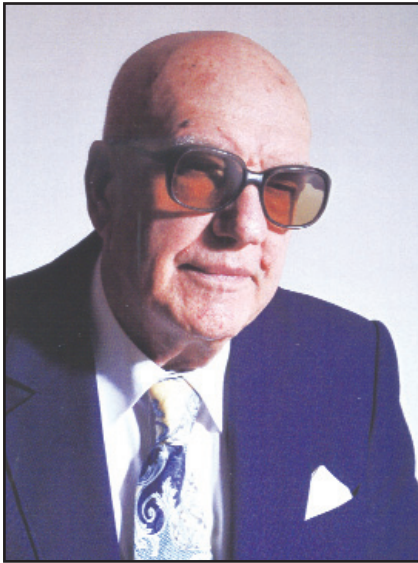
În vara acestui an, cu ocazia aniversării a patru decenii de la absolvirea Conservatorului a unei serii de studenți ce mi-au fost discipoli, l-am reîntâlnit pe colegul Constantin Romașcanu care – jovial ca întotdeauna – mi-a spus cu zâmbetul pe buze că a împlinit 85 de ani de viață, din care trei sferturi din această perioadă s-a întâlnit permanent cu mine la școală, în sălile de concerte, la Uniunea Compozitorilor, dându-mi de înțeles, că n-ar fi rău să aștern pe hârtie câteva amintiri din aceste contacte prietenești. Iar argumentul sentimental al legăturilor noastre mergea mai adânc, fiindcă... soțiile noastre au fost colege de canto în tinerețe când noi ne-am unit destinele. Avea dreptate Costică, în încercarea de a mă determina să răscolesc amintirile fiindcă nu terminasem cursurile Conservatorului (1948/1949) când ne-am cunoscut prima oară la clasa de cor a profesorilor D.D. Botez și Ioan D. Vicol, unde se stabileau primele contacte profesionale din îndelungatele noastre cariere artistice. Au urmat cenaclurile dirijorilor de coruri amatoare, organizate de Consiliul Central al Sindicatelor pe cheiul gârlei, lângă Primăria Capitalei la podul Dâmboviței, apoi la numeroase concursuri ale formațiilor vocale pe marile scene bucureștene, concertele de la Școala de Muzică, viitorul Liceul „Dinu Lipatti”, din Str. Principatelor Unite, spre a ne revedea mai târziu săptămânal, în cancelaria profesorilor de la Conservator, de unde am ieșit la pensie, după câteva decenii de catedră.

Născut în Basarabia (com. Hâncești, jud. Lăpușna) în ziua de 8 iulie 1926, Constantin Romașcanu a mânuit de copil chitara și vioara, având șansa să-l întâlnească pe Dumitru Boghiceanu, violonist în orchestra lui Grigoraș Dinicu, un excelent pedagog ce i-a stimulat de timpuriu pasiunea față de muzică. A peregrinat apoi la Iași (Liceul Internat „Costache Negruzzi”) și București (Liceele „Sf. Sava” și „Matei Basarab”) până când și-a luat bacalaureatul, spre a da examen (cu succes!) la... Facultatea de Fizico-Matematici. I-a prins bine prima experiență, deoarece Costică a învățat să fie... „matematic” în toate acțiunile cotidiene de mai târziu. Reforma învățământului (1948/1949) însă l-a obligat să opteze pentru o singură facultate, și a ales... muzica (secția pedagogică la Conservator). Aici, i-a ieșit norocul în cale: profesorii Botez și Vicol l-au determinat să devină dirijor de cor! Nu a fost o alegere pasageră, ci una temeinică și fericită, fiindcă Romașcanu avea talent și la compoziție, și la dirijat.

După o perioadă de pionerat la corurile I.O.R. (Industria Optică Română), întreprinderea „Mătasea Populară” și Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”, Constantin Romașcanu a preluat – în 1953 – prima formație profesionistă: corul Ansamblului de Cântece și

Dansuri Populare a Municipiului București. Avea doar 27 de ani, când a trebuit să facă față unor partituri dificile și mai ales unor exigențe artistice superioare (concerte vocal-simfonice opere și oratorii). Ceva mai mult. A preluat și bagheta unor spectacole coregrafice și concerte simfonice. Au fost cinci ani de foc continuu pentru tânărul dirijor care i-au valorificat rapid virtuțile de dirijor.

Pasul hotărâtor de maturitate a carierei profesionale de compozitor și dirijor a lui Constantin Romașcanu s-a produs în clipa când a optat pentru învățământul artistic, acesta fiind terenul vast și fertil pe care avea să-l cultive vreme de aproape a jumătate de secol. Profesor de cor la Liceul de muzică „Dinu Lipatti” (1957-1967) și apoi dascăl la catedra de Ansamblu și dirijat de cor la Universitatea Națională de Muzică (1962-1986), iar – în paralel – compozitor de muzică vocală (cântece pentru copii, cântece de masă, poeme corale), au constituit treptele ascensiunii profesionale ce i-au adus notorietatea. A doua șansă a profesiei muzicale a lui Constantin Romașcanu s-a numit întâlnirea cu rectorul Victor Giuleanu care i-a permis să fondeze Orchestra Simfonică a Facultății de Compoziție, Pedagogie muzicală și Muzicologie a instituției, precum și largul sprijin de încheiere a acelor formații vocale „mânuite” de studenții care au promovat marile capodopere ale repertoriului preclasic și clasic universal (cantate, misse, oratorii). *Muzica apelor* și *Oda păcii* de G. Fr. Haendel, *Cantata nr. 207* de J.S. Bach, *Die Tageszeiten* de G. Ph. Telemann, *Missa In tempori belli* de J. Haydn și *Missa în Do major*, op. 86 de Beethoven – sunt doar câteva din lucrările vocal-simfonice dirijate de

Constantin Romașcanu, în care a angajat ansambluri de peste 100 de studenți și tineri soliști de perspectivă ce au realizat cariere internaționale (Georgeta Popa-Stoleriu, George Crăsnaru, Eduard Tumangian, Gerda Radler, Elena Grigorescu, Mihaela Mărăcineanu, etc.). Tot din îndemnul rectorului Victor Giuleanu, același neobosit dirijor a încropit cu studenții Conservatorului acea formație-experiment din *viodele* inventate de prof. Ion Delu, susținând primul concert televizat. Se poate afirma fără greș, că momentul de revirement coral după moartea prof. D.D. Botez în institutul de învățământ muzical de peste str. Știrbei Vodă, l-a semnat acest neobosit animator, Constantin Romașcanu care datorită energiei sale molipsitoare a schimbat imaginea corului studentesc în peisajul artistic bucureștean al anilor 1980-1985.

Compozitor prolific, adesea cu unele concesii politice în dauna exigențelor artistice, Constantin Romașcanu a îmbogățit literatura muzicală corală cu câteva admirabile prelucrări de folclor (*Sârba din câmpie*, *Mândre fete țesătoare*) distinse cu premii internaționale în Franța și Columbia. De o certă popularitate se bucură și astăzi, cântecele pentru copii pe voci egale, rod al experienței didactice la Școala de muzică nr. 1 din primii ani de învățământ. La cei 85 de ani, compozitorii nu îmbătrânesc, așa că îl aștept pe colegul Constantin Romașcanu să mă invite la un concert de prime audiții care să-i completeze portretul sentimental de față.

Oneghin s-a numit Levente Molnar

În urmă cu doi ani am descoperit, la Opera din München, un tânăr bariton cu un glas generos și o prezență scenică impozantă și agreabilă, extrem de charismatic, aflând curând că a plecat din România (unde revine în fiecare vară, „acasă, în munți”), că a debutat la Covent Garden în Bărbierul din Sevilla, fiind apoi reinvitat să susțină rolul Figaro, abordând personaje diverse și la München, unde este angajat. Și pentru că pe la noi aproape nimeni nu știe ceva despre el, dar și pentru că, după ce și Ioan Holender l-a ascultat pe scena germană, a fost programat să interpreteze rolul titular din Evgheni Oneghin în cadrul Festivalului „Enescu”, l-am rugat să ne spună... cine este?

M-am născut în Remetea – jud. Harghita, un sat vechi și frumos, dar am locuit acolo doar 5 ani, pentru că tata, medic veterinar, a fost solicitat să lucreze la Miercurea Ciuc. Acolo am studiat la Liceul de artă, deși în acei ani făceam sport, practicând boxul și, sincer, parcă nu-mi plăcea să cânt, chiar dacă în copilărie mama, care e învățătoare, mă învăța melodii de muzică populară și așa am câștigat multe premii la diverse concursuri. Dar părinții insistau că ar trebui să urmez o facultate, așa că i-au întrebat pe toți profesorii mei... la ce aș fi bun, iar profesorul de muzică le-a spus că eu cânt foarte frumos, deci... Fratele meu este unul dintre cei mai buni violoniști de muzică populară (studiase la Oradea) și prin el și prin intermediul unui pianist am ajuns la Marian Boboia și m-am pregătit cu el câteva luni - făceam 400 km, la fiecare sfârșit de săptămână, până la Oradea, pentru 2 ore de cânt. Întotdeauna am avut modele masculine – tata, apoi antrenorul meu care arăta ca un... Don Giovanni adevărat, apoi profesorul care era... și mai Don Giovanni. Am descoperit că de fapt îmi place să cânt și eram fericit după ora de canto.

Cred că am reușit la examen primul pe listă, cu bursă, la universitatea de la Oradea, am renunțat la sport, pentru că pentru mine nu mai exista decât cântatul, chiar dacă am pus 30 kg. În an II am luat Premiul I la Concursul „Darclee”, am cântat și în corul Filarmonicii, dar m-am dus des și la Cluj, ca să lucrez cu Alexandru Fărcaș. Acolo am văzut primul spectacol de operă. La sfârșitul anului III, am dat audiție la Academia „Liszt” de la Budapesta, dar acolo mi-au pus că... 'voi cu tehnica din România sunteți atât de buni, încât mai bine mergeți direct la Operă!' Deci... în 2003 m-am dus la Operă, la audiție am cântat pe scena mare și a fost prima oară când am abordat o arie cu 'sol acut'. A venit Ionel Pantea la mine, mi-a spus că am intrat cu bursă, că pot veni la studio, dar că sunt foarte tânăr și să revin, însă am rămas și bine am făcut, pentru că apoi studioul s-a desființat. Am lucrat acolo cu el mult Mozart, am învățat mult în general. Din primul an mi-au propus să debutez la Operă cu rolul Don Giovanni (deși aveam doar 21 de ani), într-o producție-eveniment la 250 de ani de la nașterea lui Mozart. Apoi am susținut și alte roluri, dar din păcate după doar un an au hotărât ca soliștii să nu mai fie angajați, ci doar invitați, însă am avut multe spectacole pe lună, între 2006-2008, debutând în Conte din *Nunta lui Figaro*, în Malatesta sau Oneghin. De atunci au început și contractele în străinătate. Nu am vrut să mai particip la concursuri, care, cum spunea Bartok, sunt... pentru cai. Dar au venit cei de la Cardiff și au insistat să mă duc - nu cred că am cântat prea grozav, mai ales că seara sărbătorisem un prieten. M-au sunat să-mi spună că... am reușit, așa că am ajuns în finală și la secțiunea lied și la cea de operă – din 3.000 de candidați au ales doar 25, eu am primit un premiu special, deși eram cam bolnav. Au venit la mine foarte mulți impresari, m-au chemat și la Metropolitan, propunându-mi să intru la studioul lor, dar am preferat Europa, mai ales că... nu-mi place să zbor cu avionul. La Salzburg era un proiect pentru tineri, unde din toată lumea au ales 11 soliști, așa că am

lucrat 2 luni, dar curând am fost întrebat dacă știu Leporello, pentru că eram invitat să cânt rolul la... Covent Garden, având la dispoziție doar o săptămână să-l pregătesc, așa că am preferat rolul Masetto, pe care însă... nu-l cântasem niciodată. Practic l-am învățat în 3 zile și l-am cântat – în 2008 - cu Kwieczzen în rolul titular și cu Papano la pupitru; apoi m-au reinvitat să debutez în Figaro, în ianuarie 2011. Adevărul este că la Salzburg (unde am lucrat cu Barbara Bonney, Thomas Quartshoff, Franz Grundheber, Michael Shade), m-a auzit Peter Katona, care mi-a cerut să cânt aria lui Figaro și probabil în urma acelei audiții m-au solicitat la Londra. După Cardiff m-au căutat cei de la

Staatsoper, am avut și alte oferte, dar am optat pentru München – îmi place spiritul german, îmi place Wagner și cred că Opera de aici este cea mai bună. Am apărut în Marcello, Sharples, Guglielmo în *Così fan tutte* alături de Laura Tăulescu și Thomas Allen, în Masetto din *Don Giovanni* din nou cu Laura și Kwieczzen. Pe de altă parte, la Bordeaux am debutat în Wotan, iar aici mi-au propus să susțin rolul Ford, crezând că... l-am cântat de multe ori, deci a trebuit să intru în spectacol fără nicio repetiție de scenă. Adevărul este că Adrian Morar, cu care colaborasem la Cluj, în perioada în care era director artistic la Opera din București m-a invitat acolo pentru Don Giovanni, dar nu am dat curs propunerii. La München am cântat și în *Carmina burana*, la Bordeaux m-au rechemat pentru Belcore și pentru concerte. Aici învăț enorm, vreau să mă pregătesc acest la nivel artistic. Am primit invitații în Elveția, Olanda, Italia, pentru rolul Figaro din *Nunta lui Figaro*, dar eu prefer Conte, pe care urma de altfel să-l cânt în turneu în Japonia, dar atunci nu am considerat că este cazul să-l abordez (încă). Pentru unele partituri, am simțit că era prea devreme. Vocea nu trebuie oboșită...

Iar după astfel de performanțe europene, l-am ascultat, în fine, și la ONB, fie și în Festival...

Interviu de **Anca FLOREA**

Bienala „Muzica azi“ și Simpozionul de muzică contemporană de la Curitiba

Sorin LERESCU

Impresii dintre cele mai bune despre prima ediție a Bienalei de muzică contemporană „Muzica azi“ și a Seminarului de iarnă de muzică contemporană de la Curitiba (1st Biennial Festival “Music Today / Winter Seminar of Contemporary Music in Curitiba), manifestări care au avut loc în Brazilia între 29 august – 4 septembrie 2011.

Organizate cu mult entuziasm și profesionalism de un grup de compozitori brazilieni reuniți în cadrul Departamentului de Arte al Universității Federale din Curitiba – instituție de învățământ superior de stat, care împlinește anul viitor un secol de existență – cele două evenimente muzicale internaționale au marcat un început de bun augur, așa zice, în ceea ce privește reflectarea fenomenului muzical contemporan într-unul din cele mai importante centre culturale, artistice și universitare din Brazilia: Curitiba.

Mauricio Dottori, Harry Crowl, Márcio Steuernagel sunt câteva nume de compozitori brazilieni contemporani reprezentativi pentru evoluțiile estetice din muzica de azi, din cea mai mare țară de pe continentul sud-american. Concludente, în acest sens, sunt lucrările lor pe care le-am ascultat în Festival, în concertul susținut de „Duo Fla-π“ (flaut și pian): *As a flower and its butterfly: Symbiosis* de Márcio Steuernagel, *Quattro scene di Fla-π ed Euridice* de Mauricio Dottori și *Solilóquio* de Harry Crowl.

Márcio Steuernagel este directorul executiv al Festivalului, un compozitor interesant dar și un dirijor de mare talent.

Mauricio Dottori, directorul artistic al Bienalei și conducătorul Departamentului de Arte al Universității Federale din Parana, este un compozitor care știe să construiască un traiect sonor cu dezinvoltură și simț al proporțiilor.

Harry Crowl, director artistic al Orchestrei Filarmonice din Parana, fost președinte al Secțiunii braziliene a Societății Internaționale de Muzică Contemporană (ISCM-Brazilian Section), este un nume de referință în peisajul componistic brazilian și internațional.

Am cunoscut la Curitiba și alți compozitori brazilieni din toate generațiile, unii dintre ei trăind în Germania sau Austria: Felipe Ribeiro, Fernando Riederer, Jaime Wolfson, Vinicius Giusti, Bryan Holmes, Fernando Rocha, Fernando Kozu, Flíbio Ferreira de Souza, Roberto Victorio, Alexandre Torres Porres, dar și un tânăr violoncelist și compozitor austriac, de origine poloneză, căruia îi prevăd o carieră stralucită în anii ce vin: Tomasz Skweres.

Am remarcat la Curitiba și un opus cameral al unei tinere compozitoare din Statele Unite, Tania Lanfer: *I Have Come on Foot*.

Festivalul a avut ca invitați ansambluri și interpreți din Brazilia: „Duo Fla-π“ (Curitiba), „Duo Fernando Rocha e Ana Cláudia Assis“ (Belo Horizonte), „2dB Duo“ (Rio de Janeiro), „Trio Sextante“ (Cuiabá), dar și din Europa: „Platypus - Ensemble für neue Musik“ (Viena, Austria), Ansamblul „Cross.Art“ (Stuttgart, Germania).

Programele de concert au inclus lucrări importante semnate de nume mari ale muzicii contemporane: Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Helmut Lachenmann, Nikolaus A. Huber.

Au fost și două concerte simfonice, cel de-al doilea cu participarea ansamblurilor „Platypus“ și „EntreCompositores“.

Primul concert, organizat în cadrul Concursului Național de compoziție CCTG/OSP/UFPR (), a fost susținut de Orchestra Simfonică din Parana, dirijată de Márcio Steuernagel. Au fost prezentate publicului și juriului de compoziție, din care am făcut parte, cele 5 lucrări ajunse în finală semnate de: Carlos Alberto F. dos Santos (din São Paulo) (*Abertura Paranaense: O Fandango Mutante*), Rogério Krieger (din Curitiba) (*Motus Sinfonicus*), Fernando Kozu (din Maringá) (*Os Passos no Rastro*), Luciano Leite Barbosa (din Rio de Janeiro) (*Rotações*), Flíbio Ferreira de Souza (din Curitiba) (*Terra Incógnita*).

Câștigătorul merituos al acestei prime ediții a Concursului național de compoziție CCTG/OSP/UFPR a fost Flíbio Ferreira de Souza.

În cel de-al doilea concert, Orchestra Filarmonică a Universității Federale din Parana, dirijată de Jaime Wolfson, Lucas Ferreira Fruhauf și Marcell Silva Steuernagel, a propus publicului lucrări pentru ansambluri instrumentale și orchestră – unele dintre ele în primă audiție – semnate de tineri compozitori: Simon Vosecek (*Migraine/Enxaqueca*), Lucas Fruhauf (*O tempo, o frio e os rumores*), Vinicius Giusti (*Sensos*), Alexandre Torres Porres (*(i)Re(fl|v)erência*), Tomasz Skweres (*Concerto para Violoncelo e Orquestra*), Márcio Steuernagel/Orlando Scarpa Neto (*Alle Sterne*), Fernando Riederer (*Alento III*).

În ceea ce privește prezența mea la Curitiba, am fost invitat de organizatori să susțin o conferință la Departamentul de Arte al Universității Federale din Parana, în cadrul Seminarului de muzică contemporană. Le-am vorbit celor prezenți – profesori de compoziție, studenți, masteranzi, compozitori invitați în Festival – despre muzica românească de azi și despre festivalurile de muzică contemporană din România.

Am dat, totodată, un interviu la Radio Parana. Amfitrion a fost Harry Crowl, cel care realizează de ani de zile emisiuni de muzică contemporană, multe dintre ele dedicate creațiilor contemporane românești.

Lucrarea mea *Soli Insieme*, pentru flaut, pian și percuție a fost interpretată în cadrul Bienalei în concertul susținut de „Duo Fla-π“. Celor două interprete, flautista Valentina Daldegan și pianista Beatriz Furlanetto li s-a adăugat percuționistul Luís Fernando Diogo.

Am avut plăcerea și onoarea să-l întâlnesc la Curitiba pe dl. Orcival Henning, consulul onorific al României, cu reședința în capitala Statului Parana.

M-am bucurat să-l revăd la Curitiba și pe tânărul pianist și compozitor Raul Passos, pe care l-am avut audient la București, în 2009, la cursurile mele de compoziție de la Facultatea de Muzică a Universității *Spiru Haret* (în prezent Facultatea de Arte).

Iată cum vizita lui Harry Crowl la București, în 2006, ca invitat al Secțiunii Naționale Române a Societății Internaționale de Muzică Contemporană (SNR-SIMC), la ediția din acel an a Festivalului internațional „MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC“, a însemnat începutul unor relații de colaborare dintre cele mai fructuoase între compozitorii români și cei din Brazilia.

Până la urmă, schimbul acesta de idei și de experiențe estetice, în general, ne face să ne simțim mai aproape unii de alții și, în ultimă instanță, să comprimăm distanțele geografice prin punți de frumos și de expresie artistică.

Între sacru și profan

George BALINT

„Atunci când drumurile sunt înflorite nu trebuie întrebate unde duc”, scrie în paginile de prefață din caietul-program al Festivalului Internațional „Zilele muzicii contemporane” de la Bacău. În urmă cu 25 de ani, câțiva muzicieni promotori ai spiritului modern – compozitorul Liviu Dănceanu, mentorul ansamblului *Archaeus*; fagotistul Pavel Ionescu - actualul director al Filarmonicii „Mihail Jora”, alături de ceilalți doi prieteni și membri ai trioului *Syrinx* (flautistul Dorel Baicu și obositul Dorel Gliga); dirijorul Ovidiu Bălan, directorul de atunci al aceleiași filarmonici (în prezent director de onoare al Festivalului), au pus temei pentru o nouă cale în muzică, sub forma unei sărbători dedicate muzicii de secol XX. Primul de acest gen în arealul românesc, mic în alură (patru zile a câte un concert cameral și/sau simfonic), dar bogat în substanță (prin valoarea lucrărilor și a interpretărilor), acest festival a crescut consecvent în numărul anilor, generând cu timpul simetrice reflectări într-o serie de alte festivaluri, din capitală și alte centre culturale din România.

În calitate de conceptor al programului, Liviu Dănceanu a tematizat literar fiecare zi de concert cu expresia unui interval definit prin câte o pereche de limite generice: „între valoare și succes” – concertul ansamblului *Archaeus*; „între tradiție și modernitate” – concertul trioului *Syrinx*; „între sacru și profan” – concertul Filarmonicii „Mihail Jora”; „între noi și Bacovia” – recitalurile mezzo-sopranei bucureștene Antonela Bârnat, în compania pianistei Ozana Kalmuski-Zarea (consultant și director artistic al Filarmonicii din Bacău), și a formației instrumentale „*Trio Ateneu*”.

Am avut ocazia să audiez nemijlocit unicul concert de factură simfonică, programat în a treia seară a festivalului. Un arc genuistic de tip clasic (*simfonic, concertant, simfonic*), articulat din trei opusuri românești, sugerând din diferite unghiuri corespondența cu genericul tematic. Astfel, între *Ison I* - versiunea pentru orchestră mare (1973) și *Ison II* - pentru 4 partide de câte 4 suflători soliști și 4 percuționiști (1976), ale maestrului Ștefan Niculescu, s-a situat piesa unuia dintre cei mai remarcabili discipoli ai lui, Liviu Dănceanu cu al său *Concerthymne*, op.133 - pentru pian și orchestră de coarde (2010). De-a lungul întregului program ne-am aflat constant într-un etos nuanțat de perspectiva sacrului, atât ca stare cât și ca finalitate a unei deveniri dinspre profan sau, altfel spus, a unei metamorfozări spirituale înspre sacru. Pe de altă parte, dramaturgia sonoră s-a formulat predominant în arhetipul heterofoniei, statuată de Ștefan Niculescu, cu riguroase argumente teoretice și prin temeinice compoziții muzicale, drept una din cele patru categorii sintactice din care derivă totalitatea genurilor muzicale. Într-un remarcabil articol publicat în „România literară” (nr. 19 / 2002), referindu-se la viziunea teoretică a acestui titan al gândirii muzicale moderne, compozitorul Dan Dediu menționează: „*Trei sunt ideile fundamentale ale gândirii muzicale a lui Ștefan Niculescu: 1) raportul dintre unu și multiplu, 2) teoria sintaxei muzicale (din care se profilează cercetarea și aplicarea aprofundată a eterofoniei), 3) principiul „coincidentia oppositorum”.* Toate celelalte idei derivă din acestea.[...] Totodată, în planul țesăturii muzicale, Unu devine la Niculescu (prin continuarea ideilor enesciene) unisonul, apoi - prin cizelare - obiectul sonor punctual (fie el sunet, ca în *Unisonos* și *Ison II* sau acord (pachet sonor n.n.), ca în *Ison I*). Multiplicitatea, pe de altă parte, va fi asimilată mai întâi cu textura (o zonă muzicală aglomerată, ce conduce spre o percepție globală a sonorității), apoi - pe parcursul timpului - se va închea în „spectrul plus diatonie” (cum îl

numește Ligeti) din *Cantos* sau agregatele acordice imense, asemenea unor coloane de foc din *Deisis* și *Litanii*. [...] Principiul „coincidentia oppositorum” (circumferință și centru la Nicolaus Cusanus) este la Ștefan Niculescu cupola concepției sale despre muzică. Îl întâlnim pretutindeni: în lucrările simfonice și în cele camerale, în macrostructură și în microstructură. Este, în fapt, expresia concentrată a aspirației creatorului către integralitate.”

Un alt aspect, neteoretizat ca atare, dar practicat de Ștefan Niculescu în creația sa, este raportul dintre continuitate și discontinuitate, prin care dimensiunea temporală a formei se relevă în plan agogico-dinamic. Spre deosebire de organizarea modală, melodică sau armonică, prin care forma se mulează spațial, din afară, organizarea mișcării (modurilor și straturilor de pulsație) ridică forma dinăuntru timpului, ca un relief profilat de energiile telurice, de adâncime. Survine astfel o suspendare a trecerii (alterității), prin convertirea spre transcendență a sensului entropic, propriu lumii „căzute”. În mai toate situațiile forma opusurilor niculesciene tinde să desprindă spiritul de dor, călăuzindu-l protector către plenitudinea solarității. De aceea putem spune că muzica sa este sacră fără a fi religioasă, deși Niculescu omul era profund religios și, cum spune compozitoarea Livia Teodorescu, „*de o moralitate încă neînțeleasă la adevărata sa valoare*”. Totodată, muzica lui Ștefan Niculescu mai are o serie de valențe aparent paradoxale: este purificatoare fără a fi terapeutic-ambientală, redundantă, ori excesiv abstractă sau elitistă; servește devenirii fără condiția vreunui protocol de oficiere (într-un cadru ideologic-estetic); este clasică fără a fi revolută; exprimă etic fără a fi moralizatoare. În cele din urmă, edifică prin ea însăși un templu al tăcerii-în-sunet, fără a pune în centru rostirea vreunui idol. În această taumaturgică tăcere lăuntrică, sublimată prin ascultarea sunetului ca Sine, până și rostirile gândului pot fi septice. Căci ce mai poți spune (cu rost) în prezența Prezenței, care tocmai ți se dăruie? *Ison II* evocă o atare stare, de neconținând prezență, neconțin-creatoare.

Temerara întreprindere de a „oficia” sonoritatea celor două capodopere niculesciene în aceeași seară de concert a stat sub semnul reușitei, evoluțiile instrumentiștilor simfonicului băcăuan împlinindu-se artistic sub bagheta reputatului dirijor Ovidiu Bălan, inclusiv în piesa mediană, a concertului semnat de Liviu Dănceanu, unde, pe podiumul solistic s-a aflat pianistul Horia Maxim. În plus, la *Ison II*, am remarcat amplasamentul scenic al diferitelor partide de suflători și percuție conform indicațiilor din partitură (aspect care nu se respectă, de cele mai multe ori).

Concerthymn se înscrie într-o serie mai amplă de lucrări în care Liviu Dănceanu alege modurile bizantine ca primă sursă pentru organizarea melodică. Materialul sonor pare să se adecveze natural sintaxei heterofoniei, predominantă la nivelul ansamblului de coarde, în vreme ce pianul se desprinde adesea în formulări omofone sau monofone, ca de coral cu caracter imnic. Dramatismul se accentuează printr-o netă delimitare expresivă între solist și orchestră, în baza relației unu-multiplu. Astfel, în vreme ce orchestra murmură dens-heterofon, pianul dezvoltă o retorică cu accente romantice, simple dar articulat-declamatoare, într-un stil consecvent sieși, indiferent dacă se află în segmente pur solistice, cadențiale, ori acompaniat de orchestră. Forma se propagă în etape de dimensiuni asemănătoare, bazate pe modurile octoihului bizantin, și în a căror finalitate texturalitatea vocilor orchestrale converge de fiecare dată ascensional pe câte un sunet-treaptă redat la unison. Domină un etos minor, marcat de melodism. Horia Maxim mi s-a părut a fi pus cu elocvență accentul interpretativ pe perspectiva solitudinii unei conștiințe țărnuite de jur-împrejur de vălureala unor umbre profane. În fond, toată rostirea pianului este o amplă doină-îmn-rușăciune care, pe vreme ce trece se transfigurează, devenind de la stadiul de strigăt – din durerea de-a fi, la cel de laudă – ca bucurie și recunoștință pentru harul primit întru fire.

Lansare CD – Viorel Munteanu

Unul din evenimentele petrecute în câmpul celei de a 25-a ediții a Festivalului internațional Zilele Muzicii Contemporane de la Bacău (4-7 oct.) l-a constituit lansarea CD-ului IV, dintr-o serie cu lucrări semnate de compozitorul Viorel Munteanu, lider al filialei ieșene a UCMR, în prezent și rector al Universității de arte "George Enescu" din Iași. Prefațat literar cu un remarcabil text semnat de regretatul compozitor și muzicolog Dan Voiculescu și sub auspiciile unor valoroase interpretări, pe acest nou CD apărut de curând la Editura Muzicală sunt grefate patru piese camerale, având diferite formule instrumentale de factură clasică: Ipostaze - variațiuni

pentru clarinet și pian (Doru Albu, Aurelia Simion); Sonata pentru vioară și pian (Cristian Pintilie, Mihaela Constantin); Invocații pentru clarinet solo (Dumitru Sâpcu); Concertino pentru flaut, oboi și fagot (Trio Syrinx - Dorel Baicu, Dorin Gliga, Pavel Ionescu).

Deopotrivă în expresiile mai lirice sau mai abstracte, aspectul unificator al tuturor lucrărilor de pe acest album discografic îl reprezintă stilul retoric, deosebit de sugestiv. Deși instrumentale în fapt și caracter, melodiile devin personaje rostitoare, "cuvintele" răsunând cu firească spontaneitate în imaginația ascultătorului. Într-o remarcabilă alura scenică, instrumentele dialoghează la propriu,

în replici a căror dinamică mimează un joc al disputei, nuanțată uneori de lirism, forma deducându-se atât din subiect cât și din caracterul (tonul) "discuției". Melodia, ritmul și armonia își acordă pe rând momentul de prioritate. Timbrul este însăși vocea personajului muzical a cărui stare de spirit o "trădează". Nu întâmplător, fondatorul conceptual al festivalului ZMC, compozitorul Liviu Dănceanu, a programat acest episod de foaier în ziua tematizată sub genericul "între tradiție și modernitate", înaintea recitalului susținut de Trio Syrinx. O fericită formulă și pentru a sintetiza verbal muzica selectată de Viorel Munteanu pentru CD-ul de a cărui realizare și apariție ne bucurăm, dorindu-i o cât mai largă și perenă audiență.

George BALINT

Un cor din Bucovina

Gabriel POPESCU

Am afirmat dintotdeauna, în fața studenților mei sau a dirijorilor mai tineri, că profesorul de muzică, dirijorul de cor trebuie să devină, mai devreme sau mai târziu – de voie sau de nevoie – un animator cultural, un apostol al instrucției muzicale și al cântului coral, religios și laic. Înțeleg prin ANIMATOR un muzician care, dublat de manager, apoi de mentor și luptător neobosit pentru cauza muzicii corale, influențează determinat și determinant climatul artistic, dar și social și general spiritual, al zonei pe care o nutrește și din care își trage seva creativității: comuna, orașul, țara cărora le aparține.

Am primit, cu bucurie, dovada acestor stări de fapt, în acest sfârșit de vară, lungită nefiresc și încântător, în mirifica Bucovină, la Dorna Candrenilor, comună veche, bogată, animată obcinilor bucovinene și aproape lipită de Vatra-Dornei, oraș cosmopolit, cu tradiții de "bad" habsburgic.

Prilejul acestei experiențe l-a constituit invitația la simpozionul cu tema „Rolul cântului coral religios în educația tineretului”, organizat de Primăria, Consiliul local și Parohia Comunală din Dorna Candrenilor, cu ocazia sărbătoririi a 10 ani de existență a corului *Eclesia* din localitate.

Dirijorul corului, acel animator, apostol și organizator neobosit pe care îl descriasem mai sus se numește Gabriel Doroftiese și este absolvent al Universității Naționale de Muzică în promoția 2005, la secția *Muzică religioasă*. Fiu al preotului paroh Toma Doroftiese din comună, el însuși teolog, își pregătește un doctorat la Universitatea din Constanța sub îndrumarea Î.P.S. Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului. El a înființat acum 10 ani, în primul an de profesorat la Dorna (predă muzica și religia la Colegiul Agricol din localitate), cu elevii și tinerii din zonă, pe care i-a pregătit, antrenat, îndrumat în tainele cântului coral, dar i-a și sfătuit în pașii lor pe drumul devenirii profesionale și umane.

Corul a devenit cunoscut în zonă – este membru al Asociației Naționale Corale – a participat la festivaluri și evenimente corale locale și naționale, a realizat aproape o duzină de CD-uri și are în curriculum aproape 100 de

concerte. Repertoriul, preponderent religios, cuprinde lucrări de referință din repertoriul românesc clasic, colinde și cântări tradiționale, dar și prelucrări de folclor și chiar lucrări corale contemporane.

Întorcându-mă la evenimentul în sine, țin să subliniez ajutorul constant pe care profesorul-dirijorul G. Doroftiese îl primește de la factorii locali, cu o mențiune specială pentru domnul primar Mafteiu Candrea, dar și sprijinul duhovnicesc și de îndrumare creativă al Î.P.S. Teodosie, mentorul spiritual și sufletesc al tânărului dirijor.

Manifestarea a debutat cu o Liturghie și un Te Deum la Biserica din comună, oficiate de preoții Toma Doroftiese și Sorin Doroftiese și a fost onorată de prezența activă a Arhiepiscopului Tomisului, Î.P.S. Teodosie, ce a slujit alături de ucenicii săi. Corul *Eclesia* condus de G. Doroftiese și de tânăra sa asistentă Petronela Tripon (talentată și stăpână pe meșteșugul dirijoral încă de pe acum), a participat cu smerenie, prin răspunsuri de calitate artistică, la Liturghie și la Te Deum-ul ce i-a urmat.

Apoi în sala de conferințe a Primăriei (admirabil restaurată – fosta sală de bal a clădirii ce datează din perioada chezaro-crăiască a apartenenței bucovinene) a fost organizat simpozionul propriu zis, moderat de cel ce semnează aceste rânduri.

În fața unui public numeros: profesori, elevi ai școlii din localitate, sponsori și membri ai intelectualității luminate din Dorna Candrenilor, au rostit alocuțiuni conf. univ. dr. Gabriel Popescu, profesorul Gabriel Doroftiese, membri ai corului: Georgiana și Petronela Tripon, Victoria Popescu, profesori din comună, precum și primarul Mafteiu Candrea, care a adus în fața publicului argumentele personale și instituționale pentru care este sprijinită activitatea formației corale *Eclesia* și a dirijorului său.

Manifestarea s-a încheiat cu un superb, rafinat recital de lied și operă, susținut de trei artiști lirici clujeni, ce au încununat o înșiruire de evenimente memorabile pentru Dorna Candrenilor, pentru viața culturală a zonei, transformând simpozionul într-o realizare de nivel național.

Având toate aceste impresii atât de proaspete în memorie, consider necesară o reverență și un umăr permanent de sprijin pentru aplicatul dirijor-animator Gabriel Doroftiese, pentru toți oamenii curați, sinceri și iubitori de muzică bună, de artă corală, din inima nealteratei Bucovine.

Muzică clasică indiană în Festivalul „Enescu”

Vânători de experiențe inedite, iubitori de exotic, cunoscători ai tradiției muzicale indiene sau doar curioși, cu toții am renunțat în seara zilei de 18 septembrie la concertul susținut de *Royal Liverpool Philharmonic Orchestra* la Sala Palatului, pentru a asculta la Sala Radio recitalul de sarod al lui Amjad Ali Khan și al fiilor săi Amaan și Ayaan Ali Khan, desfășurat în cadrul seriei *World Music* a Festivalului „George Enescu”. Ar fi impropriu dacă așa afirma că cei trei interpreți au fost acompaniați la *tabla* (instrument de percuție acordabil specific pentru muzica din Nordul Indiei) de Vineet Vyas și Satyajit Talwalkar (nu înțeleg de ce au fost omiși din orice material promoțional), deoarece execuția ritmurilor indiene denumite *talas* reprezintă o artă în sine.

Cunoscut încă din Antichitate, sarodul este, alături de sitar, unul din cele mai îndrăgite instrumente cu corzi ciupite din Nordul Indiei, Bangladesh și Pakistan, despre care se afirmă că este originar din rubabul afgan.

Se face adesea o gravă confuzie între muzica indiană și cea de Bollywood. Muzica indiană savantă are un grad ridicat de complexitate și este organizată într-o manieră total diferită față de cea europeană. Cântată de ansambluri mici, este construită pe baza unor structuri sonore denumite *raga*, fiecare dintre acestea exprimând o anumită stare și fiind pusă în legătură cu momente ale zilei și ale anului. Există peste 30 000 de scări muzicale pe care sunt create o multitudine de genuri. Compoziția muzicală este doar o schemă pe care interpretul improvizează în conformitate cu reguli stricte. Precizia intonațională este extrem de importantă, acordajul fiind uneori diferit de la un mod la altul. Ornamentația face parte din construcția *ragas*-ului și este elementul stilistic definitoriu.

Ustad Amjad Ali Khan (Ustad înseamnă profesor sau maestru în limba arabă) este descendent al școlii Senia Bangash stilul *Hindustani* (muzica clasică din Nordul Indiei, în care sunt prezente influențe persane).

În tradiția indiană, apartenența la școlile muzicale nu este de tipul absolvenței occidentale, arta fiind transmisă de la *guru* la discipol, asemeni practicilor spirituale. Amjad Ali Khan este reprezentantul celei de a șasea generații a acestei celebre școli, tatăl și maestrul său, Ustad Haafiz Ali Khan, fiind muzicianul angajat al casei regale din Gwalior. Amjad Ali Khan este prezent pe scene din întreaga lume (Carnegie Hall, Royal Albert Hall, SPLANADE Singapore, Palais beaux-arts, Mozart Hall din Frankfurt, Chicago Symphony Center, St. James Palace sau Opera din Sydney, Australia sunt câteva exemple), fiind acum la a doua sa vizită în România.

Din programul de sală a lipsit ... programul. Explicația a dat-o chiar starul serii: muzicienii indieni nu își stabilesc piesele pe care le vor interpreta decât cu puțin timp înainte de concert, depinzând de starea interioară care trebuie să fie în concordanță cu ethosul *ragasului*.

Deși cei trei interpreți au adus pe scena Sălii Radio muzică clasică indiană, un anumit compromis tot a trebuit făcut. După cum am menționat anterior, *ragas*-urile sunt legate de anumite momente ale zilei și o execuție conform tuturor regulilor și respectând structura standard durează în medie 2 ore. Amjad Ali Khan a explicat că un concert tradițional ar fi putut să înceapă la 10 seara cu *ragasuri* interpretate de fiii săi (primele 5 ore), iar el ar fi concluzionat, spectacolul putând dura astfel până la ora 7 dimineața. Cel puțin incomfortabil pentru creierul occidental mereu în alertă și pentru oamenii care colecționează experiențe fără a avea răgaz pentru ei înșiși. Protagonistii s-au rezumat astfel la compoziții mai puțin elaborate, părțile introductive (*alaap*) fiind micșorate sau chiar eliminate. Un alt compromis a fost înlocuirea *tampurei* cu un ison generat electronic.

Seara a fost deschisă de însuși Ustad Amjad Ali Khan cu celebrul bhajan *Raghupati Raghava*, cântecul devoțional preferat de Mahatma Ghandi. Dacă muzica europeană îi celebrează în acest an pe Liszt și pe Mahler, pentru India este *Anul Tagore*, împlinindu-se 150 de ani de la nașterea sa. puținii cunosc activitatea sa muzicală a poetului. Recitalul a continuat astfel cu un cântec din Bengal pe versurile lui Rabindranath Tagore, urmat de partea rapidă a

ragului Durga. Shri Durga este Marea Zeiță, Mama Universului, cea care își salvează devoții în orice împrejurare. Un moment foarte bun pentru interpretare acestui Raga, deoarece se apropie *Navaratri*, sărbătoarea în care timp de 9 nopți este venerată Zeița.

Al doilea segment al concertului i-a adus pe scenă pe cei doi fii ai maestrului, Amaan și Ayaan Ali Khan, care au interpretat *Raag Rageshree* în două construcții ritmice diferite, prima în 10 timpi și a doua în 14 timpi, urmat de *Raag Bihag*. Amaan, mai experimentat, a strălucit în improvizații, însă cei doi percuționiști au oferit momentele de virtuozitate într-o sincronizare perfectă.

Nu aceeași sincronizare a fost posibilă în momentul în care cei trei muziceni s-au reunit pentru ultimul moment al spectacolului, când Ayaan era mereu în urmă. În interpretarea lui *Raag Kirwani*, Maestrul a dominat întregul spectacol, improvizațiile sale fiind tehnic mult peste nivelul celor realizate de Aman și Ayaan. O surpriză a fost introducerea în temele de improvizație a *Periniței* transpusă *Raag Kirwani*.

Publicul românesc are extrem de rar șansa de a lua contact cu adevărata artă indiană. Există ONG-uri care cu au avut sprijinul Ambasadei Indiei pentru a promova cultura indiană, însă atât la festivalul *Namaste India*, cât și cu alte ocazii, s-a mers mult prea mult pe *fusion* în detrimentul autenticului, ajungându-se până la kitch. Surprinzător, câțiva artiști români care au studiat un număr de ani în India au avut inițiativa de a susține recitaluri de muzică clasică indiană pe diferite scene din București și din țară.

Foarte interesantă a fost introducerea seriei *World Music* în Festivalul *Enescu*, ce a conținut spectacole cu muzică din diferite conțuri ale lumii, dar și muzică contemporană cu influențe exotice. Concertul familiei Ali Khan a fost un binevenit suflu de autentic, în ciuda concesiilor care s-au făcut pentru scena bucureșteană. Am admirat în această seară de septembrie un adevărat artist indian cu un puternic fond spiritual, al cărui crez este sinceritatea artei manifestată prin „sunetul pur” (Articol realizat în colaborare cu **Anne-Marie Ene**, specialist în muzică clasică indiană, stilul *Hindustani*).

Cleopatra DAVID

Concursul ȘTEFAN RUHA

Grigore CONSTANTINESCU

Împlinirea a optzeci de ani de la nașterea marelui artist Ștefan Ruha a coincis, la începutul lunii octombrie, cu tradiționalul festival „Zile muzicale sătmărene” și desfășurarea celei de a III-a ediții a Concursului internațional de vioară „Ștefan Ruha Istvan” (7 – 9 octombrie). Evocarea personalității muzicale omagiate ne sugerează un impresionant drum de împlinire, de-a lungul carierei. Vorbind despre tânărul muzician, unul dintre criticii care i-au urmărit primele decenii de solistică, Jean-Victor Pandelescu, ne oferă o descriere impresionantă a evoluțiilor sale concertistice. Într-o cronică publicată în 1953 citim: „*Temperament viguros și năvalnic, dispunând de o forță artistică înăscută, Ștefan Ruha cântă cu naturalețe și ușurință. În mâna sa, vioara...pare o jucărie minunată. Violonistul posedă nu numai ușurința execuției, dar și căldura unui ton plin și puternic ce răzbate departe și care, în sunetele grave, sunt de o răscolitoare forță emotivă.*” După laurii cucerii în acea perioadă la Concursul național al

tinerilor soliști și la Festivalul Tineretului și studenților din 1953, numele interpretului se impune prin numeroasele sale performanțe. Este de menționat că personalitatea lui Ștefan Ruha, la momentul respectiv strălucind prin tinerețea talentului său, s-a făcut remarcată în lumea muzicii prin laurii confruntărilor competiționale (P.I. Ceaikovski-Moscova, Jacques Thibaud-Paris) și cucerirea Premiului I în prima competiție internațională dedicată, în 1958, lui George Enescu. Istoria Festivalului și concursului enescian rămâne astfel pentru totdeauna legată de numele lui Ștefan Ruha, de victoria sa artistică, ceea ce a urmat în drumul vieții parcă ar fi, simbolic, consecința momentului. Simpozionul dedicat memoriei muzicianului, desfășurat în timpul concursului la care am asistat acum, a demonstrat cu prisosință ideea aceasta în cuvântul participanților și proiecția filmului realizat de doctoranda Mirela Capătă din Cluj-Napoca.

Sub conducerea lui Rudolf Fatyol, directorul general al Filarmonicii „Dinu Lipatti” din Satul Mare, această ediție a reunit în juriu reprezentanți ai violonisticii din România – Daniel Podlovski, Mihaela Tomescu, președinta fundației *Remember Enescu*, din Ungaria – Șarosy Gyorgy de la Debrecen, și Dușen Kaseinov, din Turcia, Ankara și subsemnatul din partea Uniunii Criticilor Muzicali. Problema participărilor competiționale, în această perioadă, continuă să fie critică, astfel, din cei 15 violoniști

înscrși, au participat doar 8, selecția drastică reducând participarea, în etapa a doua, la doar 4, din care finaliștii cu obținut două premii. Este vorba de studentul Valentin Șerban de la Universitatea Transilvania, îndrumat de maestrul Ilarion Ionescu Galați și studentul Gyenge Tibor, îndrumat la Hochschule din Gratz de către solista Silvia Marcovici. Problemele observate în timpul desfășurării competiției au făcut remarcate performanțele de tehnică și obținerea unor versiuni convingătoare în repertoriu (pentru concerte de Mozart, Ceaikovski, Glazunov, sonate solo de Bach, piesa obligatorie – *Dansuri românești* de Bartok). Selecția destul de severă ține seama și de moștenirea artistică a măiestriei solistului și profesorului Ștefan Ruha, obligatoriu de păstrat în criteriile de evaluare pentru juriu. În atmosfera pozitivă a climatului festivalier (cu recitaluri susținute de Dan și Liana Podlovski, Bianca, Remus Manoleanu și actorul Victor Rebengiuc, simfonicul Filarmonicii dirijate de Franz Lamprecht), reținem talentul tânărului Valentin Șerban, deținătorul premiului I datorită interpretării expresive și artistice argumentate a *Concertului* de Glazunov. În harta competițională a vieții muzicale românești, această a III-a ediție apreciem că se înscrie pe linia exigenței și calității ce conduce participanții spre alte întreceri de tineri maeștrii și, firește, afirmări în cariere internaționale. Valentin Șerban este unul dintre candidații unui astfel de viitor.

Duelul viorilor

Grigore CONSTANTINESCU

Creativitatea, în gândirea unui organizator de stagii, se poate îndrepta nu numai spre repertoriu, ca succesiune de evenimente. Totodată, regăsim interesul său în ideea de spectacol, capabilă a atrage interesul publicului care, dornic să asculte, este captat și de ambianța unor reprezentări scenice surprinzătoare. O recunoaște muzicologul Oltea Șerban Pârâu ca autor al turneului extraordinar de recitaluri intitulat „Duelul viorilor”. Itinerant ca desfășurare, turneul a propus întâlnirea a doi interpreți români de renume în actualitate – Liviu Prunariu și Gabriel Croitoru – însoțiți în același parteneriat de pianistul Horia Mihail, pentru călătoria lor muzicală desfășurată între 26 septembrie și 6 octombrie (Târgu Mureș, Brașov, București, Cluj Napoca, Timișoara, Craiova). Proiectul este performant din mai multe puncte de vedere căci, spune Oltea Șerban Pârâu în programul de sală al evenimentului: „Duelul viorilor este, la prima lui ediție, întâlnirea a trei trasee artistice diferite ajunse la maturitate, care se confruntă simbolic pe scenă atrăgând atenția asupra unor performanțe individuale care merită mai multă vizibilitate decât cea de care beneficiază fiecare în parte.” Se adaugă la aceste observații, faptul că interpretii aduc pe scenă perspectiva istorică a legendei, prin instrumentele cu care cântă, Liviu Prunariu pe o vioară Stradivarius (construită în 1694, vioară oferită de Orchestra Concertgebouw din Amsterdam), iar Gabriel Croitoru pe o

vioară Guarneri del Gesu (construită în 1730 de celebrul lutier Giuseppe Guarneri, vioară ce a aparținut lui George Enescu). Să recunoaștem, realizarea duelului vine din abilitatea mânuirii arcușelor, nu din identificarea noastră cu experiența de audiere a celor două viori, cu o sonoritate oricum „vrăjită”. Deci, spectacolul a aparținut mai ales celor doi maeștrii, invitați ai studioului de concerte, unde se desfășura, pe scenă ...duelul. Alcătuirea programului are o anume strategie, în care Liviu Prunariu, pe deoparte, cântă muzică romantică lirică (Ceaikovski, Brahms, Massenet) și virtuoasă (Bazzini) iar Gabriel Croitoru răspunde cu piese celebre din repertoriul unor violoniști de la pragul secolului XX (Sarasate, Provost, Kreisler). Odată parcursă etapa „reverențelor”, am impresia că a urmat seria surprizelor, când cei doi violoniști au dialogat pe muzică aproape necunoscută în repertoriul de recitaluri (**Grand Duo op. 57** de Beriot, **Duo în re major** de Spohr), atrăgându-l pentru final și pe pianistul care îi susținuse în microrecitalurile din prima parte, pentru cele **Cinci piese** de Șostakovici. Nu trebuie să ne întrebăm cum s-a ales acest repertoriu, dar merită să mulțumim artiștilor pentru cum l-au cântat. Biografiile lor, deși diferite, au ca reper comun al carierei atracția sentimentală pentru pământul natal. Captivantă idee, apreciabilă reușită care, cum spune tot Oltea Șerban Pârâu, devine un „motiv ca Duelul viorilor să continue mult timp de aici înainte în ipostaza lui de proiect cultural național.” Răspunsul de sprijin al coproducătorilor (TVR 3, Radio România Regional), partenerilor (Muzeul național „G. Enescu, Direcția Formații Muzicale Radio Romania), cofinanțatorilor (AFCN), susținătorilor și sponsorilor ni se pare firesc pentru acest prim eveniment din serie, dar și pentru ceea ce definește ideea unui spectacol muzical de „cursă lungă”.

Prima ediție a Festivalului “Per - Art” (I)

Mariana POPESCU

Prima ediție a Festivalului Internațional de Creație și Interpretare “PER-ART”, s-a desfășurat în perioada 29 august – 11 septembrie 2011, la Constanța, având ca generic o temă sugestivă: “Spațiul poetic al Mării Negre” (“*Black Sea Space Poetry*”), sub patronajul Universității Ovidius din Constanța – Facultatea de Arte (Catedra de Arte Plastice și Decorative).

Numele festivalului *Per – Art* își are originea în egipteană veche, însemnând *Templul Artelor*, care „transcende toate culturile și religiile”.

Directorul Festivalului, conf. univ. dr. Daniela Țurcanu Caruțiu a prezentat motivația organizării Festivalului: „artele vizuale, alături de muzică pot să creeze un tot unitar și să dea o identitate a locului, care se extinde în Bazinul Mării Negre și care trece prin spațiul ortodox, catolic și musulman și recuperează toate culturile prezente și trecute, asemeni spiritului poetic al lui Ovidius, care traversează epocile și domină astăzi spațiul Mării Negre”.

Organizarea Festivalului pe două secțiuni: Creație Arte Vizuale și Interpretare Muzicală, a favorizat implicarea în Proiect a 32 studenți din șase țări: Serbia, Moldova, Ucraina, Turcia, Portugalia, România: Facultatea de Muzică din Oradea, Universitatea Națională de Muzică București, Facultatea der Artă - Universitatea „Ovidius” Constanța, Academia de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca.

Timp de două săptămâni, s-au desfășurat ateliere de lucru, expoziții de pictură, conferințe, patru recitaluri instrumentale și două concerte simfonice, susținute de studenții participanți.

În primul recital instrumental, au evoluat Jelena Vojvodic din Serbia (corn), Seray Venus Temel din Turcia (violoncel), acompaniată de lect. univ. dr. Nejlă Ionescu, Marcos Vinicius Almeida din Brazilia, (flaut), Mirija Jevtic din Serbia (percuție), Mykhail Morozkyn din Ucraina (vioară), acompaniat de prof. Andrada Ștefan, încântând publicul cu interpretările lor remarcabile.

În cel de-al doilea recital

instrumental, au evoluat trei tinere violoniste de la Colegiul Național de Artă “Regina Maria” din Constanța, care s-au afirmat în competiții naționale, fiind invitate în Gala Tinerilor interpreți din cadrul Festivalul “George Enescu”: Emilia Botezatu (J. Massenet – *Meditație*), Andrada Iuga (Bartók – *Șase dansuri românești*) și Diana Iuga (Sarasate – *Romanța andaluză*, Mozart – *Concertul nr. 4 – partea I*).

S-a evidențiat în mod deosebit flautistul brazilian Marcos Vinicius Almeida, masterand la renumita Universitate din Coimbra – Portugalia, prin prestația sa demonstrând că este un instrumentist la care se simte deja experiența scenei. Tânărul flautist a surprins prin sunetul elaborat și fraza inteligent construită, pe un repertoriu alcătuit din Debussy – *Syrinx*, Ary Ferreira – *Nocturna* și compozitorul contemporan Villane Côrtes – *Cinci miniaturi*.

Ioan Caruțiu, student în anul III, la Universitatea Națională de Muzică din București, a demonstrat sensibilitate și maturitate în interpretare, abordând un repertoriu pretențios: Debussy – *Les sons et les parfumes tournent dans l’air du soir* și Enescu – *Preludiu în fa# minor*.

În cel de-al treilea recital, au evoluat violonistul Burak Yasil din Turcia, student la Izmir (partea I din *Sonata în mi minor* de W.A. Mozart), cornistul Mykola Melnik, student la Academia Națională de Muzică „P.I. Ceaikovski” din Kiev (*Concertul nr. 4* de W.A. Mozart), Deniz Gorduren, în vârstă de 16 ani, student la vioară la Conservatorul din Izmir (*Preludiu* și *Allegro* de Kreisler), clarinetistul Ustym Melnik - student la Academia Națională de Muzică „P.I. Ceaikovski” din Kiev, care impresionează auditoriul prin tehnica sa interpretativă, în *Concertul nr. 4* de Carl Maria von Weber.

O adevărată revelație a constituit-o prezența în recital a violonistei Aurora Luca-Zodieru. Absolventă a Colegiului Național de Artă “Regina Maria”, în anul 2009, Aurora Luca-Zodieru, a fost admisă direct ca studentă în anul II, la *Haute École de Musique* din Lausanne, pe care l-a absolvit în 2011. Tânără interpretează urmează cursuri de Masterat la Universitatea de Muzică din Graz, la clasa renumitei violoniste de origine română Silvia Marcovici. Aurora Luca-Zodieru a fermecat publicul prin interpretarea elaborată a *Variațiunilor pe o temă originală* de Wieniawski.

Cel de-al patrulea recital instrumental a reunit un număr de șapte studenți: Alaz Abana – violă, din Izmir, Turcia (*Sonatina* de A. Dvořak, partea I și II), violonistul Can Balcık Moretti de la Conservatorul de Stat “Dokuz Eylül” din

Izmir, Turcia (Brahms – *Sonata I*). Clarinetistul Mykola Melnik student la Academia Națională de Muzică „P.I. Ceaikovski” din Kiev a interpretat în mod magistral *Concertul nr. 1* de Lev Kolodub.

Rustem Menjitov, student al Universității Tehnice și Pedagogice Crimeene, Simferopol, Crimeea, a prezentat la trombon *Balada* de Olenikov și *Concert* de N. Rimski-Korsakov.

Alkim Berk Onglu, student la Conservatorul de Stat „Dokuz Eylül”, Izmir, a interpretat la vioară *Scena de balet* de Charles Bériot.

Clarinetistul Ustyn Melnik de la Academia Națională de Muzică „P.I. Ceaikovski”, Kiev a prezentat *Capriciul nr 18 - Schițe spaniole* de Olencik. În încheierea recitalului, a evoluat talentatul trompetist Arsen Khieziev, student la Academia Națională de Muzică „P.I. Ceaikovski”, Kiev. Acompaniat la pian de lector univ. dr. Gabriela Oprea, a interpretat *Concert* de Franz Neruda. Fiind foarte aplaudat, la bis, Arsen Khieziev a surprins publicul, interpretând de data aceasta la pian, o lucrare de jazz.

La acest amplu Proiect au participat și un număr impresionant de studenți plasticieni de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, Academia Națională de Arte Frumoase și Arhitectură din Kiev, Universitatea *Mimar Sinan* din Istanbul, Universitatea Tehnică și Pedagogică din Simferopol – Crimeea, Universitatea *Ovidius*.

La *Art Boutique Gallery* a avut loc vernisajul expoziției cuprinzând lucrările inspirate de farmecul Mării Negre, într-o frumoasă armonizare a imaginii cu sunetul, vernisajul fiind însoțit de un scurt recital instrumental susținut de Marcos Vinicius Almeida la flaut (Debussy – *Syrinx*), Can Balcık Moretti la vioară (Bach – *Suita în re minor*, partea a IV-a), Ustym Melnik la clarinet (Ph. Em. Bach – *Solfeggetto* și Olencik – *Capriciul nr. 12*), Mychalho Morozikina la vioară (*Melodie populară din Crimeea*).

Un rol important în realizarea recitalurilor l-au avut corepetitorii care într-un timp record și-au însușit cu profesionalism un număr mare de lucrări, susținând partituri din cele mai diverse perioade ale muzicii: lector univ.dr. Gabriela Oprea și lector univ.dr. Nejlă Ionescu de la Facultatea de Arte – Universitatea „Ovidius”, prof. Andrada Ștefan de la Colegiului Național de Arte “Regina Maria” și corepetitor Inga Dășanu de la Teatrul Național de Operă și Balet “Oleg Danovschi”.

(Va urma)

„Doresc să-l introduc pe Enescu în repertoriul meu”

Madeleine KARACAȘIAN

Ediția 2011 a Concursului Internațional „George Enescu” mi-a oferit prilejul de a-l cunoaște pe tânărul violonist armean HAIK KAZAZYAN (n.1982), care a cucerit premiul al II-lea „ex aequo” (premiul I nefiind acordat) cu o altă tânără interpretă, violonista Alexandra Conunova din Republica Moldova.

Mi se pare semnificativ să amintesc de prima ediție, din 1958, a

acestui prestigios concurs, când tânărul violonist Varujan Cozighian a cucerit tot premiul al II-lea, afirmându-se foarte curând în viața noastră muzicală ca solist și concert-maestru al Filarmonicii „George Enescu”, ceea ce dovedește că armenii pot fi talentați și buni muzicieni, indiferent pe ce meridiane se află ei. Și mai există destule exemple...

Încă după etapa a II-a a actualului concurs, în presa noastră s-a consemnat „magistrala prestație a lui Haik Kazazyan, care a mers în crescendo continuu, începând cu *Fantezia în Do* de Schumann, continuând cu spectaculosul *I Palpiti* de Paganini și până la înțelegerea și realizarea deplină a *Sonatei a II-a* de Enescu – de fapt cea mai bună din toată etapa.” Într-adevăr, tânărul violonist a evoluat de la o etapă la alta,

trecând asemenea unui profesionist printr-un nou Enescu și, în Finală, cu strălucitorul *Concert pentru vioară*, op.35 de P.I.Ceaikovski, acompaniat de către Orchestra Filarmonicii „Moldova”, dirijată nuanțat de maestrul Gheorghe Costin.

La ieșirea de pe scena Finalei, când se știa oarecum clasamentul și, odată scăpat de stresul concursului, l-am rugat pe Haik să stăm de vorbă despre începuturile sale:

- Probabil știți că m-am născut la Erevan, unde am absolvit Liceul de muzică „Sayat Nova” cu regretatul Levon Zoryan, un foarte bun profesor care a decedat în 1997, chiar în anul când am terminat școala, după ce cu trei ani înainte cucerisem, la 12 ani, premiul I la Concursul republican de vioară care poartă numele lui Avet Gabrielyan.

- Cel ce a făcut parte ani îndelungați din celebrul *Cvartet „Komitas”, prezent în câteva rânduri la București sau alături, printre alții, de Mario Brunello, participant anul acesta la Festival. Dar să continuăm.*

- Imediat apoi, tot la Erevan, am cucerit Marele Premiu la Concursul de vioară „Amadeus-95”, ceea ce mi-a prilejuit invitarea la câteva concerte în Europa. Astfel că se impunea să-mi continui studiile fie la Moscova, fie în SUA. Am optat pentru Moscova, căci am

avut șansa să întâlnesc un mecena la un mare concert din cadrul „Zilelor culturii armenie” din capitala rusă, unde am interpretat „Melodii lăutărești” de Sarasate, lăsând o bună impresie. D-l Levon Hovhannisyan, acel om de afaceri s-a oferit să mă sprijine financiar dacă vreau să-mi desăvârșesc studiile. Fiind încă un copilandru, m-am mutat cu părinții la Moscova, unde am devenit preferatul profesorului Edward Grach la Conservatorul „Ceaikovski”. Dar nu numai atât. Acesta m-a purtat cu el pretutindeni, unde susținea concerte, la master-class-urile sale și m-a promovat la concursuri internaționale.

- Așa se explică probabil și celelalte premii internaționale, ceea ce înseamnă multă experiență în competiții.

- Este adevărat că am obținut o serie de premii atât în Germania, Polonia, Elveția, cât și în Rusia, mai ales, la Concursul „Ceaikovski”, unde am interpretat Concertul lui Hacıaturian, despre care știți că este o adevărată piatră de încercare pentru tinerii interpreți.

- Care vă sunt compozitorii preferați?

- Îmi plac toți, dar mă simt mai apropiat de cei romantici, din secolul al XIX-lea, căci ei au creat o muzică ce-ți permite să-ți dovedești posibilitățile interpretative.

- Așa cum ați făcut-o în Finala de aici cu Concertul de Ceaikovski. S-a spus că, în general, aveți „o violonistică strălucitoare și o linie mai clasică în interpretare”, cântând ca un adevărat profesionist, cu un evident mesaj muzical.

- Poate că datorită numeroaselor turnee în SUA, Japonia, Anglia, Germania, Franța, Scoția, Irlanda, Cehia, Olanda și Rusia.

- Revenind la acest concurs, presupun că muzica lui Enescu a fost o noutate...

- Până de curând știam despre el mai mult ca de un mare violonist. Cunoșteam lucrări ale sale pentru vioară, dar nu le interpretasem. Îmi amintesc bine de interpretarea *Sonatei a III-a în caracter popular românesc* de către Yehudi Menuhin și sora sa Hephzibah Menuhin, o creație strălucită. Doresc să-l introduc pe Enescu în repertoriul meu.

- Ce urmează după București?

- După o scurtă odihnă, voi concerta la Moscova și în 4-5 orașe din Rusia, apoi la Londra, unde am și făcut o specializare. Voi lua în primire și clasa mea de vioară de la Conservatorul „Ceaikovski”, până acum fiind doar asistent al prof. Grach. Dar cred că predatul ar trebui să-l las pentru mai târziu. Deocamdată să cânt. Când voi avea o vioară performantă*, sper să pot evolua în cadrul viitoarelor festivaluri „Enescu” și trebuie ca anul viitor să mă concentrez mai mult asupra unei pregătiri minuțioase și să pot participa la faimosul Concurs „Regina Elisabeta” de la Bruxelles, ceea ce mi se pare cel mai important.

- Mult succes!

* Pentru prima oară, d-l Florian Leonhard, din partea firmei „Fine Violins London” a oferit tânărului laureat o veche vioară italiană.

London Winds

Mircea ȘTEFĂNESCU

Este fără îndoială cât se poate de meritoriu faptul că, grație Institutului Cultural Român, de doi ani încoace avem privilegiul de a ni se oferi posibilitatea de a aplauda la Ateneul Român interpreți și formații muzicale de valoare și performanță certă din contextul național și internațional. Este de spus totodată și că selecția acestor artiști este foarte severă și desprinsă dintr-o zonă a informațiilor în domeniu la care doar rareori pot accede Filarmonica bucureșteană sau cei care fac programele la Sala Radio. Nu este aici locul să fac o retrospectivă. Trebuie să subliniez doar invariabila marcă de elită care prezidează aceste recitaluri și concerte și implicarea profesională, cu devotament și răspundere, a Institutului Cultural Român, inclusiv în susținerea financiară a acestora.

Astfel, recitalul din seara zilei de 18 octombrie la Sala mare a Ateneului Român la care a fost invitat pe scenă cvintetul de suflători London Winds din Marea Britanie, s-a definit din primul moment într-o superbă

fuziune dintre harul muzical și conștiința că reușita în arte nu este un act volițional, ci mai mult, o stare de spirit.

Am ascultat **Dansurile românești** de Bela Bartok, în transcripție, desigur, dar asta nu ne-a apărut ca o reverență făcută audienței, ci o reflectare a acestei frumuseți continue în absolut. S-au încadrat muzicienii britanici cu un atât de revelator firesc în universul de splendori și singurătați cosmice al acestei muzici, încât am avut senzația fulgerătoare a unei prime audiții, cel

puțin la București, pentru că nu am de unde ști dacă London Winds a mai pus această capodoperă și în alte programe.

Cele **17 variațiuni pentru cvintet de suflători** de Jean Michel Damase – compozitor britanic născut la 1928 – este o probă de virtuozitate componistică superioară, interesantă prin rigoare și luminiscentă, și printr-o anume largă respirație a lucrului bine făcut. Viziunea componistică generală este aici clasică, dar greu de obiectivat astăzi. Muzica lui Jean Michel Damase nu poate fi confundată cu o alta, ea este autentică în contextul muzicii britanice aflată încă sub cupola muzicii lui Haendel și a lui Felix Mendelssohn-Bartoldy.

Aurorae de Dan Dediu poate fi denumită și fără nici o supraevaluare, o Simfonie de cameră pentru cinci instrumente soliste. Și nu fac aici o pledoarie pro-domo. Această lucrare de Dan Dediu este spectaculară și plină de vivacitate. Compozitorul conferă un plin relief evenimentelor sonore, într-o lume care este ea însăși evenimentială. Dan Dediu scrie o muzică, cu această stranietate de titlu **Aurorae**, care ne face să iubim primăvara, chiar dacă dansăm și cu himerele fertile. Pentru că această muzică este dans în sublimare și scenă de teatru în care personajele sonore își susțin partitura dramatică, de la amiezele strălucitoare, până la îndurerările sfâșietoare.

Virtuozitatea componistică, alături de tandemul între ingenuitate și buna-credință, fac din această compoziție a lui Dan Dediu o operă situată dincolo de situațiile-limită, și acest lucru este atât de frumos...

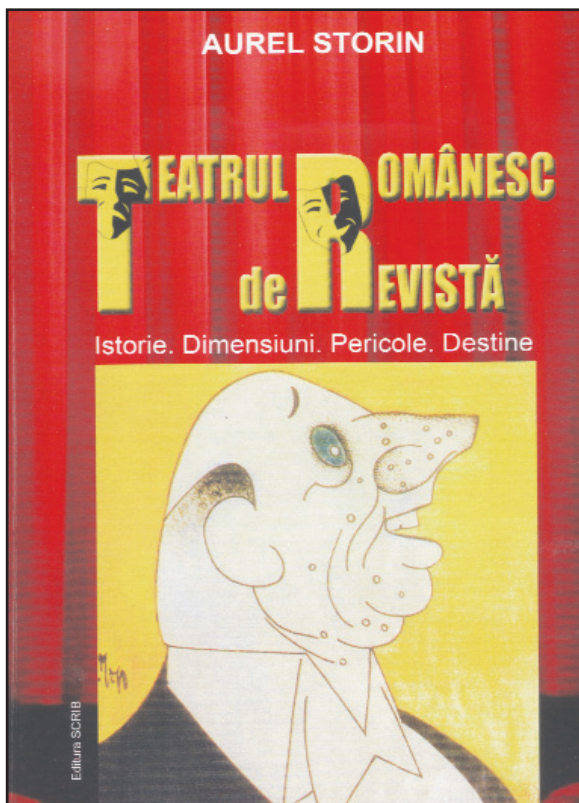
Sonata în si bemol major K 454 de Mozart, **Summer music** de Samuel Barber și cele **Cinci cântece vechi maghiare** de Farkas Ferenc, atât de diferite ca valoare și structură artistică și mentală, au încheiat acest recital aplaudat îndelung de public.

Acum este locul să ne oprim asupra interpreților: London Winds este o prestigioasă formație camerală în spațiul cultural euro-atlantic, și, desigur și cea mai afirmată în specificul instrumentelor de suflat. Cartea de vizită a acestor muzicieni britanici este impresionantă, dar și mai impresionant este să-i ascuți. Ei sunt Michael Collins, clarinet, Philippa Davies, flaut, Gareth Hulse, oboi, Nicholas Korth, corn și Robin O'Neill, fagot. Fiecare în parte sunt admirabili și de o ireproșabilă ținută în raport cu partitura. La ei nu apare ceea ce este estimarea simplificatoare și egalizatoare a valorilor spirituale. London Winds cristalizează artistic partitura componistică prin utilizarea unor mijloace tehnice și de expresie diverse, multicolore și de vibrația desăvârșirii. Am fost astfel binecuvântați de întâmplarea vieții de a-i fi auzit, de a-i fi privit cum trăiau muzica, propria lor respirație, propria lor definiție, propria lor condiție de a fi.

Felicitări Institutului Cultural Român, mentorul acestui recital care, prin toate componentele sale, s-a dovedit a fi cu nimic mai prejos de momentele de vârf ale marilor festivaluri muzicale.

Aurel Storin: “Teatrul românesc de revistă”

Indiscutabil, fost o viață secretar literar al teatrului de revistă “Constantin Tănase”, poetul Aurel Storin este cel mai reductibil exeget

al genului. Să nu uităm că el este și deținătorul unui doctorat în domeniu! Subintitulată “Istorie. Dimensiuni. Pericole. Destine”, cartea este foarte bine structurată pe capitole, oferind o imagine de ansamblu a acestui gen atât de popular, între precursorii celebri fiind identificați Dimitrie Cantemir, Poetii Văcărești, Anton Pann, Vasile Alecsandri. Cum spuneam, capitolele sunt edificatoare: “Începuturi. Repere. Confirmări”, “Un destin îngemănat: Alecsandri – scriitorul, Millo – actorul”, “Scriitorii”, “I. L. Caragiale în două ipostaze: autor și personaj de revistă”, “Un manuscris literar de revistă: “Tămbălău””, “Ziaristii. Teatrul de revistă între ziaristică și literatură”, “Scriitorii de revistă”, “Teatrul românesc de revistă postbelic

1945-1989”, “Teatrul de revistă contemporan. A treia tranziție. 1989-2007”, “Previziune”, “Addenda” (60 de pagini impresionante cu texte de gen, de la autorii de frunte, de-a lungul timpului). O carte impresionantă sub raportul documentației, la care ne-am mai fi dorit doar o galerie foto...

“Dan Spătaru, regele aplauzelor”

La Editura Militară (redactor: Liviu Vișan) a apărut, prin strădania doamnei Sida Spătaru și cu sprijinul neprecupețit al unui mare iubitor de cultură, general dr. Cătălin Zisu, acest volum de memorii, amintiri și mărturisiri. Nu este propriu-zis o carte biografică, biografiei artistului fiindu-i rezervat doar un capitol mic, intitulat (destul de nefericit, fiindcă artistul a avut o carieră de succes până în ultima clipă) “Un mit al generației anilor ‘60”. Emoționant este capitolul “O poveste de

dragoste”, în care soția sa Sida istorisește cele mai frumoase momente ale unui mariaj fericit, așa cum în paginile intitulate “Dan Spătaru despre Dan Spătaru” găsim câte ceva despre palmaresul său, dar și amintiri tulburătoare ale artistului. Mai avem o impresionantă galerie foto, dar și aici, ca și în cuprins, sunt cam multe scăpări. De pildă, în două imagini apare Cornel Fugaru tânăr, fără a se preciza acest lucru, numele corect al cunoscutei actrițe sovietice este Fateeva, iar într-o fotografie fotbalistică este enunțat Liviu (nu Ovidiu) Colceriu, dar nu și mult mai faimosul Dudu Georgescu. Cum am înțeles că se intenționează tipărirea unui tiraj suplimentar

(evident, interesul este foarte mare), suntem convinși că volumul va apărea de această dată fără greșeli. O sugestie: în dreptul celor care își amintesc de Dan Spătaru trebuie precizat și cine sunt ei, în cazul când nu este vorba de persoane publice, fiindcă, iată, nu știm cine sunt Zgheran, Toma, Bindea, Palade, poate au fost apropiați ai artistului, dar tocmai de aceea se cuvine o mică prezentare. Așa cum cine să știe că Anca Nicola este sora lui Dan Spătaru? Una peste alta, o carte frumoasă și necesară, o colecție de gânduri despre marele cântăreț. Și dacă tot vorbim de o a doua ediție, am înțeles completată, poate că se va adnota undeva că jumătate din “Argument”-ul – prefață este copiat cuvânt cu cuvânt din articolul apărut în “Actualitatea muzicală” pe marginea unui eveniment Dan Spătaru de la Cercul militar

național; nu că ne-ar deranja, dar nu se precizează nicăieri nici sursa, nici autorul...Asta nu ne face să ținem în mână cu mai puțină afecțiune frumoasa carte editată de Editura Militară, care n-a uitat cum cânta Dan Spătaru șlagărul lui Temistocle Popa, “Trecea fanfara militară”...

Pagina realizată de Octavian

Fenomenul Pat Metheny

Florian LUNGU

Un dar de suflet din partea împătimitului manager timișorean **Marius Giura**, dirigitorul **Fundației Culturale Jazz Banat** și păstor de zece ani al **Festivalului Internațional de Jazz de la Gărâna**: concertul bucureștean al unuia dintre cei mai titrați, mai premiați, mai adulați muzicieni americani de jazz ai momentului, **Pat Metheny**. Deținător a nu mai puțin de 18 Premii Grammy (venind să certifice câteva dintre cele 33 de nominalizări valorice la aceeași prestigioasă competiție), semnatar a peste 35 de titluri de seturi

discografice depășind 20 milioane de exemplare, protagonist timp de peste trei decenii a mii de concerte pe toate meridianele – câteodată ajungând la mirabila cifră de 240 apariții scenice pe an – acest **rege al ghitarei** s-a produs în fața melomanilor noștri chiar în ziua în care **Regele Mihai** împlinea 90 de ani... Un public, din păcate prea puțin numeros în raport cu dimensiunea evenimentului, l-a aplaudat la Sala Palatului în seara de 25 octombrie a. c., pe oaspetele de seamă care a inclus capitala României pe harta amplului turneu susținut de el în formulă de trio instrumental, cu doi coechipieri de marcă, ne referim la admirabilii interpreți improvizaatori **Larry Grenadier** la contrabas și **Bill Stewart**, teluricul ritmician al bateriei.

Artist cucerind prin modestie, firesc și trăire intensă, clipă de clipă, a actului devoțiunii pentru **Măria Sa Publicul, Pat Metheny** și-a structurat recitalul ca o trecere în revistă sau, altfel spus, ca un rezumat al întregii sale cariere de până acum. Piese selectate în program, diverse, policrome, au fost extrase din douăsprezece albume: „Unrequited” de **Brad Mehldau** din CD-ul 2006 „Metheny Mehldau”, „So May It Secretly Begin” din „Trio Live” (2000), „Bright Size Life” din discul omonim (1975), „Change Of Heart” din „Question And Answer” (1989), „Go Get It” și „Soul Cowboy” din CD-ul „Trio 99x00” (2000), „The Good Life” de **Coleman și Metheny**, din dublul CD „Parallel Realities Live” (2003), „Question And Answer” din discul cu același titlu

(1989), „Find Me In Your Dreams” din „Metheny Mehldau” (2006), „Farmer’s Trust” din „Works II” (1991), „The Sound Of Water” de **Lyle Mays și Pat Metheny**, din CD-ul „Metheny Mehldau Quartet” (2007), „Orchestrion” din CD-ul omonim (2010), „Lone Jack” – autori **Metheny și Mays**, din albumul „Pat Metheny Group” (1978) și tot de aceiași autori, piesa „Are You Going With Me” din „Offramp” (1981). Iar cel de al doilea supliment (bis) solicitat de public și acordat de ghtarist, a fost chiar piesa-epilog a celui mai recent album solo al lui **Pat Metheny** (2011), CD-ul de cover-uri „What’s It All About” – este vorba despre cunoscutul hit al lui **Lennon și McCartney** (The Beatles) numit „And I Love Her”.

Suplu și dezinvolt la cei 57 de ani ai săi, **Pat Metheny** s-a dovedit stăpân pe podiumul scenic și pe mijloacele sale de expresie. Muzica lui surprinde printr-un continuu avatar arhitectonic-sonor, structurile ritmice modifică benefic perindarea accentelor, modulațiile abundă iar melodica se definește printr-o perpetuă căutare a unui centru tonal, se generează pe sine, inflorescentă, foarte mobilă, mereu interesantă. Recunoașterea calităților muzicii lui **Pat Metheny** ne apare din aceste puncte de vedere, într-un tot legitim! Necăutat ca scop în sine, elementul „show” s-a făcut simțit atunci când instrumentistul a demonstrat că ghitară-gigant numită „Pikasso” (42 de coarde) nu are secrete pentru el; în aceeași ordine de idei, complexa aparatură generatoare de sunete numită cu un termen generic „Orchestrion” (un set de instrumente acționate cu mijloace electromecanice și pneumatice, comandate de ghitară solistului prin intermediul unui laptop), a fost utilizată neostentativ, cu moderație, realizându-se o binevenită „pată de culoare” în economia spectacolului.

Revenind la slaba participare a publicului, se poate vorbi între altele, pe lângă insuficiența promovare, și despre un real ghinion al organizatorilor: acela de a risca să plaseze cronologic concertul într-un răstimp incredibil de aglomerat, printre invitații acestei perioade numărându-se Tom Jones, Engelbert Humperdink, Ten Years After, Victor Bailey, Arturo Sandoval, The Manhattan Transfer etc.

Model european în jazz

Florin RĂDUCANU

Probabil că unii se vor întreba ce semnificație are sigla din background-ul fotografiei!? Sigla proiectului *Florin Răducanu Art Factory Pedagogy Project* a fost lansată oficial în primăvara anului 2011, cu ocazia demarării unui program cultural-educativ de jazz. Este vorba despre sesiunea de "Concerte-Workshop" organizată de Asociația Culturală "Art Factory". Concertele-workshop sunt realizate în parteneriat cu Colegiul Național de Muzică „George Enescu”, unde activez ca profesor-fondator al Secției de Jazz, cu Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (al cărei membru sunt), în parteneriat cu platforma internațională de jazz *JazzWorldQuest* cu sediul în Canada, cu cluburile de jazz "Art Jazz Club" și "Green Hours", cu revista on line de specialitate "**No.14 PlusMinus**", și acum cu revista **Actualitatea Muzicală**.

În această vară parteneriatul s-a extins printr-o onorantă colaborare cu Ambasada SUA și Centrul Cultural American, care desfășoară în România programul *The Rhythm Road*, inițiat de către **Lincoln Center** și Departamentul de Stat al SUA.

Datorită activității mele concertistice și componistice am reușit să realizez workshop-uri în colaborare cu personalități muzicale de jazz din SUA și Europa, destinate elevilor și studenților mei. La rândul meu am susținut mai multe *masterclass*-uri, unul dintre ele pentru studenții de la „Akademi Seni” din Kuala Lumpur, Malaezia, unde împreună cu Dalila Cernătescu, lector universitar doctor la Universitatea Națională de Muzică din București, am prezentat o tematică legată de elementele comune dintre jazz, muzicile arhaice pentatonice, *Doina românească* și *Blues*-ul afro-american.

Colegiul Național de Muzică „George Enescu” din București a fost prima instituție de învățământ preuniversitar din România unde s-a studiat jazzul ca specialitate începând din clasa a IX-a. În urmă cu mai bine de 10 ani am înființat secția de jazz a liceului „Enescu”, realizând și programa analitică la nivel național, după modelul de la „Berklee College of Music” din Boston (centrul mondial al educatorilor de jazz).

Lucrând pe principiile și conținuturile programei de la „Berklee”, rezultatele au început să apară chiar dacă eu trebuia să aplic elevilor de liceu programul destinat nivelului universitar.

În anul 2009 am produs în colaborare cu liceul „George Enescu” primul CD din istoria învățământului de specialitate : "*Tineri muzicieni de jazz*".

După diverse concerte cu elevii mei în care am realizat simbioze classical-jazz însoțite de explicații în legătură cu diferența dintre muzicile comerciale și cele culte, aceasta constând în lipsa componentei estetice în prima categorie, am reușit să fac publice obiectivele pedagogice din cadrul programei la specialitatea Jazz.

Și pentru că Sibiu (orașul lui Hermann...) este orașul jazzului în România, întâmplarea a făcut ca multe proiecte importante să le realizez aici. Începând cu CD-ul „Hermannstadt Jazz Town”, continuând cu proiectul *Third Stream* în colaborare cu Filarmonica Sibiu, lansarea CD-ului realizat în parteneriat cu liceul „Enescu”, *Tineri muzicieni de jazz* (2010), în septembrie 2011 mi-am prezentat, în aceeași celebră "Piață Mică", rezultatul muncii mele pedagogice din ultimii 3 ani, formația „*George Enescu College Jazz Trio 2011*”, selectată pentru finală sub auspiciile *Jeunesse Musicales International*. Andy Avădănoaei la chitară acustică, Suzana Lașcu, la cel mai vechi instrument natural, vocea umană și Ionatan Radu, la pian sunt produsul metodei pedagogice pe care am implementat-o în cadrul secției de jazz a Colegiului „Enescu”. Cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani (doar unul dintre ei și-a serbat majoratul în luna septembrie), acești tineri artiști sunt un exemplu pentru ceea ce ar trebui să fie învățământul muzical de jazz în România. Ei au început studiul jazzului, baza tehnică fiind la un nivel mediu al programei instrumental-vocale clasice. În doar 3 ani de studiu (Andy Avădănoaei) respectiv 2 ani ceilalți doi,

acești copii se prezintă la un nivel decent și onorabil, reflectând viziunea mea pedagogică de jazz.

Trebuie să spun că profesori de jazz din SUA sau Europa au rămas impresionați de nivelul tehnico-improvisatoric și de discernământul estetic al elevilor mei. După colaborarea pe care am realizat-o cu profesorul și saxofonistul Jasper Blom de la "St. Claus Conservatory" din Amsterdam, acesta a plecat cu ideea de a propune și în Olanda introducerea jazzului la nivel preuniversitar, după modelul Colegiului „Enescu”... De asemenea muzicienii newyork-ezi din programul *The Rhythm Road* al Departamentului de Stat al SUA (printre care se afla trombonistul John Mosca, muzician care a colaborat cu Dizzy Gillespie) au fost foarte impresionați de elevii mei, care au și cântat alături de mine și de muzicienii americani.

Concluzia ar putea fi că învățământul românesc are potențial și merită să fie sprijinit pentru că este o investiție cu profit nebănuț pentru viitor.

P.S. Pe 14 octombrie 2011 platforma internațională de jazz, "JazzWorldQuest", cu sediul în Canada, mi-a dedicat o pagină permanentă de prezentare a activității:

http://www.jazzworldquest.com/florin_raducanu.html

Omagiu pentru „nea Temi”

Ana-Maria SZABO

Sala de Evenimente a Bibliotecii Metropolitane București (Sediul Central “Mihail Sadoveanu”) a găzduit lansarea

cărții biografice dedicată compozitorului Temistocle Popa, scrisă de Octavian Ursulescu. Acest volum este primul dintr-o serie inițiată de directorul Florin Rotaru, dedicată valorilor autentice și neperisabile ale muzicii ușoare românești și face parte din colecția PATRIMONIUL CULTURAL ROMÂNESC - “Maestri ai muzicii” (Editura „Biblioteca Bucureștilor”).

Până la sfârșitul acestui an vor mai apărea cărțile dedicate de același autor compozitorilor Paul Urmezescu și Titel Popovici, biografiile compozitorilor Cornel Fugaru și Jolt Kerestely, respectiv cea a interpretului Alexandru Jula, semnate de colega noastră, Oana Georgescu.

Au ținut să fie prezenți la acest eveniment Margareta Pâslaru, Maria Dragomiroiu și soțul său, impresarul Bebe Mihu, Cornel Constantiniu, Dorin Anastasiu, actorul Dumitru Rucăreanu, regizorul Geo Saizescu, compozitorii Horia Moculescu și Jolt Kerestely, Sida Spătaru (soția regretatului Dan

Sida Spătaru, Cornel Constantiniu

Spătaru, căruia Temistocle Popa i-a încredințat cele mai multe piese, toate devenite șlagăre), scriitorii Aurel Storin (cel care a semnat textul celebrului cântec “LA-LELE”) și directori de publicații, scriitori și publiciști la rândul lor, Ștefan Mitroi

și Ion Marin.

Doar frigul și cei 90 de ani ai săi, l-au împiedicat pe marele compozitor Temistocle Popa să fie prezent la lansarea cărții, dar s-a adresat tuturor cu ocazia unui interviu televizat realizat special. „Dacă ar fi trăit în orice altă țară, Temistocle Popa ar fi fost foarte bogat, cu conturi care să îi asigure o senectutea fără griji, cu limuzină și șofer la scară, cu vilă gen Beverly Hills, cum întâlnim și pe la noi, dar care nu aparțin oamenilor de cultură care fac cinste țării. Că nu este deloc așa, nu ne miră, așa cum nu ne miră că acum câțiva ani a fost, grație unei legi strâmbe, evacuat din casa în care crease decenii la rând și în care locuise buna sa prietenă din tinerețe, Maria Tănase. Normal ar fi fost ca acel apartament de legendă să-l găzduiască în continuare pe omul de cultură care transformase casa într-un sanctuar al

Horia Moculescu

Florin Rotaru, Geo Saizescu

respectului față de artă... Acum, maestrul locuiește cu distinsa sa soție, Cornelia Teodosiu, fostă vedetă a teatrelor de music-hall, într-o casă veche (din care este acum din nou amenințat să fie evacuat! – n.red), cu tencuiala scorojită, în care nu a reușit să înghesuie nici mobila (a fost nevoit să își taie masa de lucru în două!), nici comorile care îi decorau pereții: medaliile, trofee, diplome, partituri, fotografiile istorice. Cu toate acestea, nu și-a pierdut simțul umorului și este la fel de tonic și optimist La cei 90 de ani ai săi, pe acest adevărat Patriarh al muzicii ușoare românești l-am găsit la birou, cu partitura în față, definitivând un cântec pentru copii... Așa începe cartea dedicată celui care, dintre sutele de șlagăre pe care le-a compus (plus muzica a peste 40 de filme de lung metraj, în frunte cu „Veronica”), este suficient să amintim: „Trecea fanfara militară” și „Măicuța mea” (Dan Spătaru), „În rândul patru” (Anda Călugăreanu), „Gioconda se mărită” (Ștefan Bănică), „Inimă” (Ileana Sărăroiu), „În târgul Moșilor” (Maria Tănase), „Cu cine semeni dumneata?”

Margaeta Pâslaru

(Aurelian Andreescu), „Poiana cu flori” (Trio GRIGORIU) sau „Margarete” (Margaeta Pâslaru). Aceste titluri, alături de alte piese se regăsesc pe CD-ul ce însoțește cartea, care va fi distribuită gratuit în toate bibliotecile din țară, dar care

Cornel Constantiniu, Dorin Anastasiu

se poate citi și pe site-ul www.bmms.ro al celei mai mari biblioteci virtuale din România.

Octavian Ursulescu a debutat în presa scrisă încă din timpul liceului, fiind, de patru decenii, un comentator avizat al fenomenului muzicii ușoare,

Jolt Kerestely, Florin Rotaru

în 1989, unele dintre cele populare emisiuni ale postului național: „Radio-recording”, „De la 1 la 5”, „Estrada duminicală”, „De la 3 la 7”. Este membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România și, din 1990, redactor la publicația editată

Dumitru Rucăreanu

inclusiv la radio sau pe micul ecran. A prezentat de 13 ori festivalul de la Mamaia, zeci de concerte ale vedetelor internaționale care ne-au vizitat țara, importante emisiuni muzicale ale TVR („Tele-Top”, „Steaua fără nume”,

Maria Dragomiroiu

„Șlagăre în devenire”, „Portret în oglindă”, „Top TV”, „Pop-rock story”). A publicat articole pe teme muzicale, practic, în mai toate periodicele, având mult timp rubrici permanente în „Scânteia tineretului”, „Contemporanul”, „Femeia”, „Magazin”, „Azi”. A debutat la Radio în celebra emisiune „Metronom” a lui Cornel Chiriac, realizând și prezentând apoi, până

de aceasta, „ACTUALITATEA MUZICALĂ” (Foto: Gabi Boholț).

Angela revine pe scenă

Am reîntâlnit-o pe Angela la Festivalul „Cerbul de Aur” din 1970, după ce tocmai îi luasem un interviu cu puțină vreme înainte pentru revista „Femeia”, la Centrul de perfecționare a cadrelor din Consiliul culturii și educației socialiste, pe Dorobanți. Acolo candidații erau „cantați” și supuși unei pregătiri intensive. Nu știu dacă Angelei îi place să dea interviuri... altora, dar mie mi s-a destăinuit, atunci și ulterior, cu maximă sinceritate.

Am urmărit cu mare emoție acea ediție a festivalului și m-am simțit părtaș la succesul ei! Revăzând filmările de atunci, regăsim în Angela anilor '70, în formă incipientă, elementele care au făcut din ea un model artistic mai târziu – sensibilitate, timbru personal, trăire intensă, muzicalitate perfectă. Se năștea atunci o stea...

Am fost alături de Angela la multe spectacole,

atât în țară, cât și în străinătate. Peste hotare am însoțit-o în Bulgaria, unde am și prezentat (în ceea ce credeam eu că este limba bulgară, dar se pare că nu înțelegea nimeni nimic!), iar în 1990, la „Sanremo Libertă”, am fost în sală. În țară însă am făcut sute de turnee împreună cu formația Savoy, nemaivorbind de spectacolele din Capitală, festivalurile de la Mamaia, „Melodii”

de la București, concursul „Șlagăre în devenire” al Televiziunii Române, realizat de Titus Munteanu. Am avut așadar nenumărate ocazii s-o observ, s-o cunosc: atentă la fiecare detaliu, inclusiv vestimentar (își nota într-un carnețel cu ce s-a îmbrăcat în orașul X, pentru că peste câteva luni putea reveni și o făcea cu altă vestimentație), punctuală, concentrată (înainte de intrarea în scenă le spunea tuturor: „Fotografii, autografe și interviuri – după!”). Iar seara, la hotel, ne adunam toți într-o cameră (cum ea avea adesea apartament, ne chema la ea) și mâncam împreună, toată echipa, în vremurile în care restaurantele se închideau la ora 22:00.

O întâmplare foarte amuzantă e legată de turneul din Bulgaria, în care au mai fost Savoy și Victor Socaciu. Angela și Marian Nistor au ținut morțiș, fiindcă noi formam o echipă în țară, să prezint eu, dar ce te faci cu limba bulgară?! În turneele din țară găsisem eu o metodă de a face show-urile interactive și amuzante, solicitând, pe bilețele venite din sală, întrebări, sugestii, opinii, dorințe ale spectatorilor. Pentru Bulgaria am

imaginat un text în care, chipurile, primisem și acolo întrebări din sală despre artiștii români, iar eu răspundeam cu tot felul de glume. Din păcate, n-am găsit drept „translator” decât un domn în vârstă, care probabil, cândva, știuse bulgărește, dar mai uitase, și nici nu stăpânea toate subtilitățile unor expresii mai speciale. Eu știam ceva rusă, dar bulgara e altceva. Zis și făcut, mi-a „tradus”, am învățat textele, am plecat. În Bulgaria sălile erau pline, probabil ca la noi, „oameni ai muncii aduși prin sindicat la un concert al artiștilor din țara vecină și prietenă”, plictisiți și nerăbdători să plece acasă. Eu mă dădeam de ceasul morții cu ceea ce, în mintea mea (și la noi în țară), trebuia să stârnească hohote de râs, dar bulgarii se uitau la mine fix, întrebându-se probabil ce e cu mine acolo?! Noroc că muzica le-a plăcut, au aplaudat cu frenezie. După unul din concerte, o spectatoare mai îndrăzneată m-a întrebat din ce regiune a Bulgariei sunt părinții mei; detectase, pare-se, un accent special!

Îmi amintesc că, pe vremea când locuia în Drumul Taberei, „Buni” (regretata mamă a Angelei) – eu îi spuneam „mamaie” – ne aștepta pe noi, prietenii și colegii Angelei, cu toate bunătățile. Am petrecut mult

timp împreună, nu numai în turneele pe care le făceam - mai puțin în ultima vreme, când, din păcate, Angela s-a mutat „la țară”.

Probabil cele mai frumoase amintiri ale mele sunt cele din turnee, întâlnirile din fiecare dimineață în holul hotelului și plecarea către următorul oraș. Dar mai ales începuturile fiecărui turneu lung, la Ansamblul UTC, când ne îmbarcam în autocarul condus

de regretatul „nea Radu”, cu dna Rica veghindu-ne și cu contabilul Ștefănescu, grijuliu să fim toți la apel. Urmau zile minunate, cu glume, veselie, un poker mic între membrii Savoy, seara Marian Nistor cu chitara, cântându-ne noile sale compoziții – multe dintre ele încredințate apoi Angelei. George, Nicky, Samy, Nelu și, firește, Marian o adorau pe „regina” lor.

Farmecul Angelei ține de acel „ceva” special care a făcut din ea o vedetă adulată, când ea, „Regina” Savoy-ului și băieții lui Marian Nistor dădeau câte trei spectacole pe zi, la săli de sport, cu bilete epuizate cu multă vreme înainte, geamuri sparte, scene de isterie pe care le credeam posibile doar în Occident. Un artist te farmecă sau nu. Simplu! Omului nu-i băga nimeni pe gât ceva, cu toată industria de marketing de azi.

Cine poate știi rețeta unui șlagăr de succes?! Dacă ar fi ca la chimie, l-ar „prepara” toți! Melodia mea preferată din repertoriul Angelei este „Să mori de dragoste rănită”, compusă de Marcel Dragomir pe textul lui Aurel Storin. Pe Angela o reprezintă melodiile de

creează pe artist; noi datorăm totul spectatorilor, ei ne ridică, ei ne coboară dacă se plictisesc de noi și apare altcineva, mai interesant, la orizont.

Angela i-a avut și îi are pe „angeliști” alături de ea. Nu pot să uit cum veneau, pe urmele ei, în toate orașele din țară. Nici acum nu știu unde dormeau, ce făceau (Angela încerca mereu să-i trimită acasă, se ruga de ei), dar a doua zi îi regăseam în holul hotelului și, firește, la sală, cu baloane, stegulețe, pancarte, tot arsenalul: cu unii dintre ei colaborez și azi – artiștii fotografi Simona Duțescu și Cornel Lazăr, de pildă. Fanii personali sunt „ai tăi” oricum, necondiționat, marea satisfacție e să-i cucerești și pe ceilalți – nedecizii și/sau adepții altor vedete.

Pentru români, pot spune că Angela Similea este un *brand*, o marcă înregistrată, o emblemă. De aceea, atunci când mă gândesc la Angela Similea primul cuvânt care îmi vine în minte este *Artistă*. Dincolo de toate titlaturile oficiale care i-au fost atribuite și care s-au folosit în prezentările mele („Doamna muzicii ușoare românești”, „Regina muzicii ușoare românești”), ea este, simplu, prietena mea de-o viață, Angela. Pe ea o definesc o sumă de calități umane și artistice care o fac și azi, la patruzeci de ani de la debut, să fie la fel de iubită, dacă nu mai mult, pentru că a știut cu inteligență să se relanseze și să se reinventeze.

Octavian URSULESCU

P.S. Pe 30 noiembrie, Angela Similea revine la Sala Palatului în marea gală OVO Music, organizată de Ovidiu Komorniyk, spectacol în care apar peste 30 de artiști de valoare.

dragoste, cu texte vibrante, tulburătoare, chiar dramatice, în care pune patosul ei special. Din prima clipă am știut că va deveni o melodie legendară și iată că ulterior a fost proclamată „Cea mai frumoasă melodie de dragoste a secolului XX”. Cu siguranță, Marcel este compozitorul care a cuprins cel mai bine personalitatea Angelei în creația sa. Prin prisma acestei melodii, nu cred că pot disocia omul de artistul Angela Similea. Pe un asemenea text, orice artist, mai ales unul special cum este Angela, își re trăiește, cântând, toate experiențele nefericite, durerile, despărțirile, neîmplinirile pe care numai el le știe și le poartă ferecate într-o tainită a inimii.

Nici acum nu-mi vine să cred că piesa „Să mori de dragoste rănită” nu a câștigat Trofeul Mamaia în anul 1995, așa cum se cuvenea. Doamne, ce juriu mai avem și noi! O recunoaștere parțială și o reparație, cât de cât, s-au operat în anul următor, când i s-a acordat acestei superbe melodii (asta e rețeta infailibilă – compozitor, textier și interpret pe aceeași lungime de undă și fiecare dăruit cu har), premiul I la secțiunea „Șlagăre”. Mi s-a părut totuși incredibil: cum să dea juriul premiu după ce marele public își dăduse „votul” în unanimitate?

Artiștii nu trebuie comparați între ei, detest clasamentele, ierarhizările gratuite, dar vedeți vreo „vedetă” de azi, siliconată și pompată mediatic, capabilă să le calce pe urme Angelei și colegilor ei de generație?! Nici popularitatea nu se poate cuantifica, nu avem aparate și unități de măsură pentru așa ceva. Nici la vânzările de discuri nu ne putem raporta, în condițiile în care distribuția deficitară favorizează un anume tip de muzică.

Publicul este cel care, în mare măsură, îl

Copiii și MAGIA MUZICII

Oana GEORGESCU

Actrița Stela Popescu, soprana Felicia Filip, Mândița Constantin, soția marelui actor Nicu Constantin, Cătălin

regia lui Cătălin Voineag (cu basul Pompei Hărășteanu în rolul principal și ansamblul „Serioso”) și în decembrie, Premiera baletului de buzunar „Competiția”.

Cătălin și Rariș Crișan, cu cele 4 vedete-copii ale OCC

Crișan împreună cu fiul său, Rariș sau familia Columbeanu (Monica, Irinel și micuța Irina) s-au declarat fani ai OPEREI COMICE PENTRU COPII după ce au asistat la Spectacolul „COPIII și MAGIA MUZICII” susținut în superba Sală de Spectacole „GIULEȘTI”. Pe lângă spectacolele Stagiunii 2011-2012, care au loc în fiecare săptămână, în zilele de luni și marți, de la orele 11, respectiv 13, Directorul Smaranda Oțeanu-Bunea a programat, vinerea seara, acest spectacol cu titlu inspirat. În program au fost incluse fragmente din Baletul “Mirandolina” (regia și coregrafia Mihai Babușka), arii celebre din opere, operete, musical-uri, cântonețe, dansuri academice și moderne. Până la sfârșitul acestui an, la Sala GIULEȘTI sunt programate în luna noiembrie spectacolul „Bărbierul din Sevilla” de Rossini în

“Volare” la... Tg. Neamț!

Hermina BĂTLAN

O sală întregă a intonat la unison imnul festivalului, “Volare, volare, volare”, scris de Viorela Filip, muzică și versuri, și cântat de talentata Viorela Stoian, 11 ani. Este vorba de a doua ediție a “Volare International Music Award for Young Talents”, desfășurată mai multe zile la rând pe scena Casei de cultură “Ion Creangă” (bine-ați venit, copii, la apa Ozanei neîntrecutului povestitor!) din Târgu-Neamț. Am scris “timp de mai multe zile”, dar în acestea nu doar s-a cântat (concuranții au avut între 6 și 15 ani), ci s-au vizitat minunate obiective din zonă: Cetatea Neamțului, Mănăstirea Neamț (toți participanții au fost de altfel cazați la Centrul Social Cultural “Sf

Paisie de la Neamț”, aflat sub tutela mănăstirii), Zimbrăria.

Ar fi multe de spus despre acest festival extrem de ambițios, de riguros, de bine structurat, meritul principal revenindu-i doamnei Denisa Stoian, motorul organizării (vedeți ce bine e să ai un copil artist?). Nu-i putem, firește, aminti pe toți laureații, dar încă o dată s-a dovedit că de peste hotare sosesc concurenți cu o pregătire solidă. Dovada? Trofeul festivalului a revenit micuței de 9 ani din Bulgaria, Presiana Vileva Dimitrova. De altfel, categoria

Juriul

de vârstă 9-11 ani a fost de departe cea mai puternică: aici, premiul I și premiul special W. A. F. A. au revenit Andreei Braga, 10 ani, din Republica Moldova, între cei mai aplaudați laureați fiind și mai vechea noastră

cunoștință Ștefania Chesar, premiul III. La 6-8 ani pe locul 1 s-a clasat Raluca Rusu, doar 6 ani, din București, iar la 12-15 ani juriul a acordat locul fruntaș...surorii câștigătoarei Trofeului, Mirela Vileva Dimitrova, 12 ani, Bulgaria! Ce fete talentate are mama acasă...La cele 3 categorii de vîrstă au fost acordate și distincții speciale, constând în invitații la festivalul "Eurikids" din Italia. Interesant este faptul că a existat și un concurs de Creație, stimulându-i pe compozitori să scrie pentru cei mici. Pe locul 1 s-a clasat melodia lui George Natsis, pe versuri de Carmen Aldea Vlad, "Să am suflet de copil". Pe locul 2, ex aequo, două reușite compoziții de Cristian Alivej pe versurile Viorelei Filip, "Nu ești un vis" și "Mi piaciono le favole". Constantin Ugureanu s-a clasat al treilea, cu "Vitezomanul" (dar să nu uităm că Mihai Constantinescu are un hit, "Vitezomanul Gică", este de dorit să se evite asemenea confuzii), Elena Cesar von Sachse (Germania) a primit o mențiune pentru "Să dansez...", iar

lui Marcel Iorga i-a fost acordat un premiu special, pentru "Steaua viselor". Au fost premii numeroase, consistente, care dau șanse mari de progres acestor copii formidabili. De pildă, la palmaresul oficial s-au adăugat patru premii ale Fevronia Records (constând bănuim în apariții pe CD), între cei patru fericiți fiind și simpatica Viorela Stoian, co-prezentatoare a festivalului. N-au fost uitate nici trupele coregrafice, premiile de excelență plecând la Cluj-Napoca și Piatra-Neamț.

Ce mai încoace și-ncolo, din Târgu-Neamț pleacă spre cele patru zări un nou șlagăr mondial "Volare" - mesaj de prietenie și pace al unor copii super-talentați!

Viorel Filip și Ștefania Chesar

„Folk fără vîrstă“

Dorin MANEA

În toamna anului 2006, Radio România Actualități și București FM dădeau viață unui proiect curajos, dar realist, căruia realizatorul său, Manuella Popescu, îi dăduse numele de "Folk fără vîrstă". Proiectul își propunea să readucă muzica folk în rândurile preferințelor adolescenților, pornind de la premisa că acest gen muzical are un efect benefic asupra formării profilului spiritual. A fost un proiect curajos, având în vedere preferințele muzicale actuale ale tinerilor: house, rock, dance, dar și ... manele, nicidecum folk.

Proiectul inversa raportul între spectator și spectacol, în sensul că ducea spectacolul către spectator și nu invers, venea în mijlocul elevilor, în licee, nu îi chema pe elevi către sălile de spectacole, iar manifestarea avea două componente: concurs pentru elevii creatori și interpreți de muzică folk din licee și recitaluri ale cantautorilor consacrați, care erau, în același timp, membri ai juriului.

Proiect neobișnuit, dar succesul a venit de la primele spectacole-concurs desfășurate în liceele bucureștene. Acesta s-a datorat și sprijinului acordat de către Inspectoratul Școlar al Municipiului București, de directori și profesori din zecile de licee bucureștene în care "caravana" folk-ului a poposit până acum. Sponsorul manifestării - SC Hora Reghin SA, cel mai mare producător de instrumente muzicale din lemn, din Centrul și Estul Europei, prin premiile acordate câștigătorilor concursurilor de creație și

Maria Gheorghiu

interpretare - îndeosebi, chitare - a contribuit, o dată în plus, la răspândirea muzicii folk în rândurile tinerilor.

Începând cu ediția a III-a, manifestarea s-a extins și în alte orașe din țară (Alba Iulia, Botoșani, Giurgiu, Huedin, Huși, Reghin, Sebeș, Gărâna), în taberele de vară mai importante ale elevilor (Năvodari, Poiana Pinului - Buzău, Eforie Sud) iar, de la ediția a IV-a, și în mediul studențesc (Campusul "Agronomie - Herăstrău", Facultatea de Electronică și Tehnologia Informației). Elevii premiați participă la emisiunea Mariei Gheorghiu, în direct, la Radio București. Secvențe sonore de la concertul - concurs sunt difuzate în emisiunea Două ceasuri muzicale - realizator Florin-Silviu Ursulescu de la Radio România Actualități.

În cei patru ani de activitate, "sufletul" manifestării l-a constituit o pleiadă formată din cantautori din diverse generații, pe care îi unește talentul și dragostea față de muzica folk : Mircea Vintilă, Eugen Cristea, Maria Gheorghiu, Mircea Baniciu, Zoia Alecu, Ovidiu Mihăilescu, Alina Manole, Ducu Bertzi, Alexandru Andrieș, Victor Socaciu, Vasile Șeicar, Daniel Făt, Vali Șerban, Țapinari, Alexandru Bindea, Majai Gyözö, Sorina Bloj, Alexandrina Luca, Emeric Imre, Daniel Avram.

De-a lungul anilor, din echipa "Folkului fără vîrstă", alături de realizatoarea Manuella Popescu, au făcut parte: Renata Rusu - șef de producție; Radu Tudor - coordonare marketing;

Maria Gheorghiu - prezentatoare; Claudiu Țigănaș - post-procesare înregistrări și mixaje emisiuni înregistrate; Mihaela Stancu - contabil șef; Ozana Ionescu - specialist-economic; nu în ultimul rând, menționăm și echipa tehnică Radio România Actualități care, la fiecare deplasare, a realizat sonorizări de calitate în cele mai diferite și dificile condiții. Partener media - JURNALUL NAȚIONAL.

Flash

Mihai ANTON

De la Barcelona la Baku – acesta e traseul străbătut de **Paula Seling**. Muzica nu are frontiere, chiar dacă pentru a ajunge în Azerbaidjan îți trebuie încă viză! “Am avut o nouă experiență interesantă de viață, am reîntâlnit prieteni de la Eurovision (Safura, concurenta Azerbaidjanului din 2010, dar și moldovenii de la Zdob și Zdub)”. Între deplasări de-a dreptul spectaculoase și munca asiduă de la X Factor, Paula își găsește timp și pentru publicul ei fidel.

Paula Seling

S-a reîntâlnit cu fanii din Buzău, la Cafeneaua Artiștilor, într-un recital extraordinar, împreună cu întreaga trupă de instrumentiști (Daniel Bourosu - chitară, Dan Pirici - bass, Victor Bourosu - claviaturi, Radu Bucura - tobe) și backing vocals (Andreea Moldovan și Larisa Borza), prestația scenică fiind însoțită și de proiecții video personalizate pentru fiecare piesă în

parte. Programul include cântece mai vechi și mai noi (între care “Ceva bun”, compoziția lui Dan Teodorescu, lansată împreună cu Răzvan Fodor), dar și o serie întreagă de preluări ale unor succese internaționale.

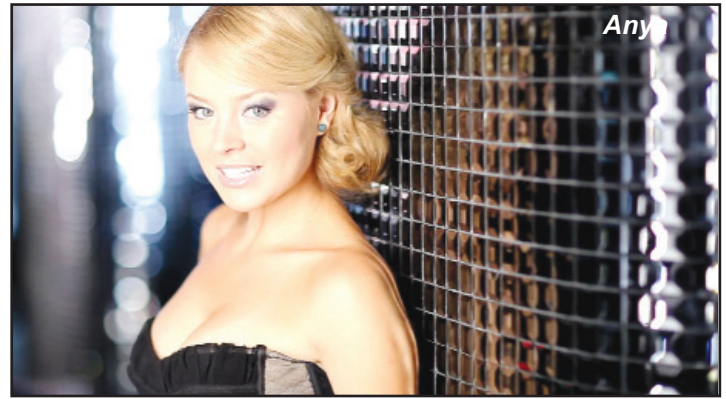
Ruxandra Bar este una dintre cele mai fierbinți apariții pe scena muzicii pop-dance a momentului. Cu o voce puternică și un look ce aduce un aer exotic, Ruxandra este hotărâtă să se impună cât mai repede pe scena muzicală. “Stept Up” este prima apariție discografică solo a Ruxandrei care beneficiază și de un videoclip, în regia lui Florin Botea, un clip de imagine care prezintă o zi din viața Ruxandrei. Ruxandra este pasionată de artele frumoase, de altfel de mică a studiat pianul și baletul, a absolvit Liceul de Arte “Nicolae Tonitza” din București – secția pictură, însă muzica rămâne adevărata sa pasiune.

Ruxandra Bar

MediaPro Music continuă lansarea pe piață a unor piese noi cu un nou single **Meena K** - “Everybody On The Dance Floor”. Piesa este compusă de băieții de la Deepcentral și marchează debutul solistei Meena K. Artista s-a născut la Constanța, a copilărit la Iași, iar la 19 ani s-a mutat în București, unde a avut-o drept “mentor” pe Dana Dorian, care a îndrumat-o să participe la o serie de concursuri și festivaluri.

După multe piese de succes și hitul din această vară – “Desire”, **Anya** a lansat o nouă piesă numită “Fool Me”, care are același sound soft completat de vocea ei

Anya

caldă. Odată cu lansarea noului single Anya lansează și videoclipul piesei “Fool Me”, un clip de imagine, ale cărui filmări au durat 3 zile, locațiile variind între Sibiu și București, atât indoor (într-un club din București) cât și outdoor (centrul vechi al Sibiului, centrul vechi al Bucureștiului, zona Unirii, Casa Poporului).

Trupa **Byron** lansează ediția a treia a concursului Byron - Rock Your High School. Concursul Byron – Rock Your High School a luat ființă în 2009 din inițiativa formației Byron și are ca scop încurajarea și promovarea formațiilor alcătuite din liceeni. După succesul primelor două ediții, organizatorii s-au pregătit în 2011 pentru o concurență și mai strânsă între trupele participante. Concursul Byron – Rock Your High School se adresează trupelor de liceeni, cu membri ale căror vârste sunt cuprinse între 14 și 19 ani. Pentru înscriere, trupele interesate trebuie să trimită un demo însoțit de formularul de înscriere pe adresa [inscriere\[at\]byronmusic.ro](mailto:inscriere[at]byronmusic.ro) până pe 6 noiembrie 2011.

Sarmalele Reci împreună cu “Lumea lui Manglo” lansează videoclipul piesei “Cocktail Molotov”. “Cocktail Molotov” este o piesă veselă, despre diversitatea dintre oameni. Inițial dedicată prietenilor basarabeni de orice etnie (“Popescu sau Popov”), această ska-polka asezonată cu influențe folclorice moldovenești a fost receptată de fanii Sarmalelor ca un imn al diversității și toleranței, care celebrează amestecul “exploziv” de nații, rase și micro-triburi din Europa de azi. Nu întâmplător muzica lui Zoltán András e un etno-cocktail care îmbrățișează vesel textul lui Florin Dumitrescu. Zoltán András, Emil Viciu, Gabi Drăgan, Mircea Horvath, Dan Georgescu, împreună cu invitații speciali – “Taraful Ciprian Bela”, trei muzicieni de la trupa medievală Ad Hoc (Sergiu Boldor, Dan Olar, Lucian Simon) s-au distrat grozav în orele de filmare.

Alexandra Stan, singura artistă feminină din România care a fost nominalizată în acest an la Best Romanian Act la MTV Europe Awards (EMA), alături de Fly Project, Guess Who, Puya feat Connect-R și Smiley feat Pacha Man, a primit vestea pe care o aștepta cu mari emoții: ea a obținut cele mai multe voturi pe site-ul www.mtv.ro, câștigând astfel această categorie. Artista, care a lansat de curând și primul ei album în România, “Saxobeats” este foarte fericită că merge mai departe în competiție, ea calificându-se la secțiunea Best European Act.

După o vară în care și-au împărțit timpul între concerte și studio, **Residence Deejays & Frissco** lansează un nou single. Noul single se numește “My Way” și împreună cu lansarea acestuia băieții pregătesc un super concurs pe paginile oficiale de facebook: ResidenceDeejaysOfficial și FrisscoOfficial. Muzica și textul poartă semnătura lui Ionuț Untaru (Frissco), de orchestrație s-au ocupat Frissco și Residence Deejays, iar producția a avut loc în studioul Frissco Music Group.

Mondo pop

Mihai ANTON

Red Hot Chili Peppers au susținut un concert în cadrul MTV European Music Awards în Ulster Hall. Concertul a durat 60 de minute, iar o piesă din show va fi parte integrantă din show-ul MTV EMA 2011. Legendara trupă de funk-rock din California se afla într-un turneu, ale cărui reprezentații se desfășoară cu casa închisă, pentru promovarea ultimului ei album 'I'm with you'. Prețul unui bilet - 42.40 lire. Red Hot Chili Peppers este una dintre cele mai importante trupe rock din istorie, vânzând mai bine de 60 de milioane de albume pe întreg mapamondul, în plus au câștigat 6 premii GRAMMY,

Câștigătoare a mai multor discuri de platină și premii Grammy, **Lady GaGa** va lansa un DVD/blu-ray al documentarului de mare succes realizat de HBO: Lady Gaga Presents The Monster Ball Tour at Madison Square

Garden, material ce include filmări în exclusivitate. Va fi de asemenea lansat albumul Born This Way The Remix – o colecție de 14 remixuri realizate de unii dintre cei mai în voga DJ și producători. Cel de-al treilea album de studio semnat Lady GaGa, Born This Way, a doborât recordul iTunes pentru albumul care a ajuns cel mai rapid pe primul loc în ziua lansării.

La câteva luni de la concertul susținut de **Young the Giant** în magazinul Apple din Soho, unde trupa a interpretat piese după mult aclamatul album de debut, concertul devine disponibil spre achiziționare din magazinele iTunes. 'Young The Giant Live From Soho' conține interpretarea live a opt melodii din data 6 iulie 2011.

Kid Rock a declarat că va realiza un turneu special. Kid Rock în colaborare cu oamenii de afaceri din Detroit vor dona bani asociațiilor de caritate locale, cazurilor sociale și persoanelor care au nevoie de ajutor prin intermediul fundației 'Kid Rock'. Kid Rock a venit cu ideea desfășurării acestui turneu odată cu lansarea celui mai nou single, 'Care', de pe albumul lansat în 2010: 'Born Free'.

Super-starul internațional **Taio Cruz**, care a vândut peste 16 milioane de exemplare ale pieselor sale în întreaga lume și a devenit unul dintre cei mai apreciați compozitori și producători, lansează cel mai nou single, Hangover. Melodia este un featuring cu Flo Rida și va fi primul extras de pe următorul album al lui Cruz, la care artistul lucrează de la începutul acestui an, de când s-a mutat în Los Angeles. Taio Cruz a dominat topurile din

întreaga lume anul trecut, reușind să aibă două hit-uri consecutive, ajunse pe primul loc în Billboard, Break Your Heart și Dynamite,

Christina Perri și-a anunțat lansarea mult-asteptatului single 'A Thousand Years'. În plus, piesa se va regăsi și pe CD-ul 'THE TWILIGHT SAGA: BREAKING DAWN - PART 1 ORIGINAL MOTION PICTURE SOUNDTRACK' 'A Thousand Year' vine în continuarea albumului de debut al cântăreței, 'lovestrong', care a intrat în Soundscan/Billboard 200 în top 5 la începutul acestui an. Albumul - include hit-ul 'Jar of Hearts'

Christina Perri

Albumul **Michael Buble**, 'Christmas', se găsește deja în toate magazinele. Albumul de Crăciun este un cadou al artistului pentru fanii săi din întreaga lume. „Albumul 'Christmas' este unul dintre lucrurile pe care visez să le realizez de ani. Crăciun-ul este sărbătoarea mea preferat și știam că odată voi face un disc despre ea. Am vrut să sune foarte autentic - cam ca un album live realizat în studio. Sunt foarte mândru de ceea ce am realizat”, a declarat Buble. Albumul 'Christmas' îi urmează albumului multipremiat 'Crazy Love', care a reușit să vândă mai mult de șapte milioane de copii în întreaga lume.

Chop Shop/ Atlantic Records au anunțat lansarea mult-asteptatului EP "Scars on 45": "Heart on Fire". Acesta conține single-ul omonim, care este în ascensiune în topurile Hot AC, ajungând până în top 15 la radio-urile Triple A.

Super star-ul **Justin Bieber** își începe cel de-al treilea an de carieră cu lansarea albumului său de Crăciun, „Under The Mistletoe”. Materialul este un mix de sezon al unor piese de Crăciun celebre, precum și noi melodii de sărbători, co-produse de Justin. Under The Mistletoe va fi

disponibil atât în ediție standard, cât și în cea deluxe (CD+DVD). Ediția deluxe va include și 25 de minute de imagini filmate în spatele scenelor, precum și videoclipul piesei Pray, dar și alte patru piese de Crăciun.

Korn a anunțat că își va lansa cel de-al zecelea album de studio, 'The Path of Totality', pe 6 decembrie. Acest album este însă unul atipic pentru trupa Korn. The Path of Totality este un album experimental, unde Korn schimbă stilul și explorează noi teritorii.

Pentru albumul 'The Path of Totality', trupa a colaborat cu unii dintre cei mai mari producători de dubstep și electronic din lume.

Una dintre cele mai controversate colaborări ale acestui an este cea dintre **Lou Reed** și super trupa de heavy metal, **Metallica**, pentru înregistrarea unui nou album, intitulat „Lulu”. Ideea de colaborare dintre acești doi giganti ai muzicii moderne s-a născut la aniversarea a 25 de ani a Rock and Roll Hall Of Fame, celebrată printr-o serie de concerte susținute la New York în octombrie, 2009. Metallica a cântat cu Reed piesele clasice semnate Velvet Underground, "Sweet Jane" și "White Light/White Heat".

Kid Rock

Maeștrii de la Reghin

onorat competiția Vlad Pâslariu și Eszter Pop, de la Rus Team Baia-Mare; după impresionantele succese internaționale, au obținut și aici o victorie absolută

Octavian URSULESCU

Suntem pretutindeni unde se întâmplă ceva, asta înseamnă o presă modernă! De această dată am fost prezenți o "zi-lumină" (de la 8 dimineața la 9 seara!), la ediția a VI-a a "Cupei Mirona", competiție de tradiție a dansului sportiv de la noi. Organizată de Federația română de specialitate și Clubul de dans sportiv "Dansul viorilor", competiția s-a desfășurat în paralel în cele două săli principale ale complexului din Reghin, afluența fiind uriașă: peste 1200 de dansatori din întreaga țară! Totul este impecabil în această Mecca a dansului, singurul oraș din țară unde există un gimnaziu de specialitate: prezentatori profesioniști, foști practicanți ai dansului

Vasile Gliga, arbitrii

Premii înmânate de Mirona Toncean

(Melania Istrate, Cristian Jurcuț), sponsori generoși, în special Gliga Instrumente Muzicale, parteneri media serioși, în fruntea listei fiind anunțate "Actualitatea Muzicală" și "Ultima oră", oficiali cu mare experiență (Valeria Mangra, Otto Varga, Mircea Gavrilă), arbitri de clasă, serviciu special foto (firma Edcri). Deschiderea festivă a avut loc în prezența președintelui Federației române de dans sportiv, deputatul Vasile Ghiorghe Gliga, care a rostit nu numai un mesaj de bun-venit și încurajare, dar a și înmănat cupele la festivitatea de premiere, alături de fiica sa, marea campioană Mirona Toncean (de curând devenită mămică a unei fetițe superbe, Maura, ea și-a reluat antrenamentele în Spania, cu un nou partener). Seara festivă a avut strălucire prin... duelul generațiilor, pe de o parte zecile de copilași care studiază la Gimnaziul privat "Mirona", iar pe de alta campionii republicani de la clubul "Floris" din Bistrița, cu o minunată compoziție de formație, "Retro Project".

La zecile de finale care au avut loc, se înțelege că nu putem publica numele tuturor perechilor câștigătoare. Să notăm în primul rând faptul că au

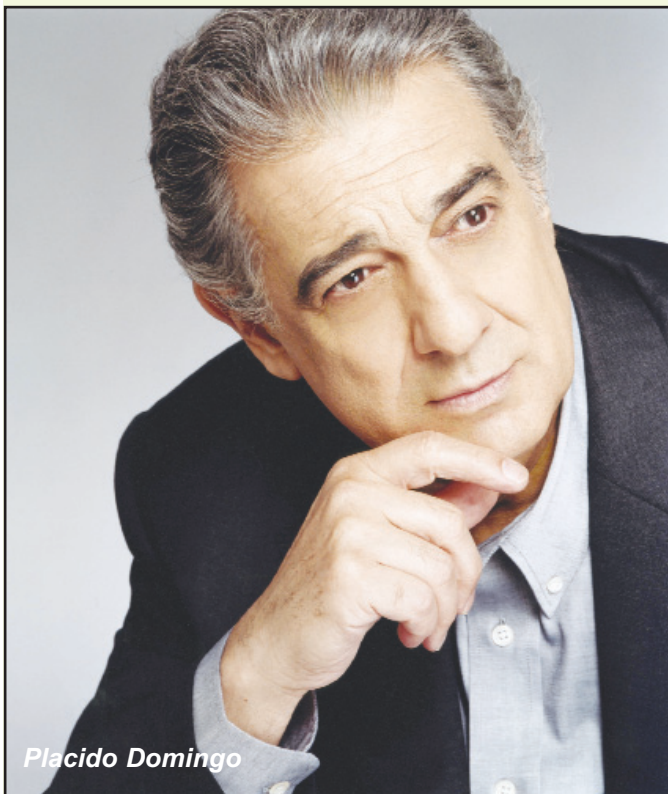
(locul 1 la toate cele cinci dansuri: Vals lent, tango, vals vienez, slow-fox, quick-step), la Open-ul standard 16-35 de ani. Victoriile la fel de categorice au reputat Mihai Paraschiv-Diandra Illeș, de la Fantezia-Galați, Authentic Dance Sport 2007-Bacău (Open Standard și Latino 14-15), Alin Beca-Elena Tîmpău, de la Authentic Dance Sport 2007-Bacău (Open St și La 10-11), Ioan Dohotariu-Bianca Radu, de la Contessina-București (Open La 12-13), Șerban Rotaru-Daniela Apatiei, de la Fantasy Dance-Cisnădie (Open La 16-35), Mihai Mirea-Irina Ghițuică, de la Bolero-Timișoara (Open La 6-9). Este oare ceva mai frumos, mai armonios, mai elegant decât dansul? Părinți, nu ezitați, îndrumați-vă odraslele către dansul sportiv!

Drepturile de autor

Gabi MATEI

Fără susținerea României, Uniunea Europeană a votat prelungirea termenului de protecție a drepturilor de autor ale artiștilor și producătorilor de la 50 la 70 de ani

Placido Domingo

de la trecerea în neființă a ultimului autor. Guvernul României - prin Ministerul Culturii - motivează lipsa susținerii deciziei europene prin faptul ca "unele dintre prevederile adiacente ale acestei decizii nu au întâlnit necesitățile industriei muzicale locale".

Placido Domingo, președintele International Federation of the Phonographic Industry (IFPI), a declarat: "Decizia de a prelungi termenul de protecție pentru înregistrări în Europa este o

veste extraordinară pentru artiști. Aceștia vor dobândi, la începutul carierei, venituri sporite care vor putea fi utilizate pentru a investi în talent. Artiștii de renume pot beneficia de pe urma muncii lor, de-a lungul întregii vieți. Acest lucru este cu atât mai important azi, când serviciile digitale licențiate fac ca muzica să fie disponibilă online. Prolungirea termenului de protecție reflectă și rolul important pe care

artiștii îl joacă în succesul pieselor, micșorând diferența dintre protecția oferită pieselor înregistrate și cea oferită compozițiilor muzicale".

Frances Moore, Director Executiv IFPI, a adăugat: "Peste 38.000 de artiști și interpreți au semnat o petiție pentru prelungirea acestui termen, susținuți de deținătorii de drepturi din întreaga industrie muzicală europeană."

Ioana Fesnic, președinte al Asociației Industriei Muzicale din România (AIMR), a declarat: "Sunt foarte fericită că această decizie a fost adoptată, după ce, ani de zile, am argumentat în sensul modificării poziției României privind prelungirea termenului de protecție a drepturilor de autor ale artiștilor și producătorilor".

IFPI este organizația care reprezintă interesele industriei muzicale internaționale. Aceasta are în componență aproximativ 1400 de companii majore și independente din 66 de țări. Are de asemenea companii locale afiliate în 45 de țări. Misiunea IFPI este de a promova valoarea înregistrărilor muzicale, a garanta drepturile producătorilor și a extinde utilizarea comercială a pieselor muzicale în toate piețele în care membrii săi operează.

Nicolae Voiculeț – UNESCO

La Palatul Parlamentului, concertul umanitar „Dăruiește speranța” pentru Japonia, inițiat de Nicolae Voiculeț, s-a bucurat de o prezență numeroasă formată din personalități diplomatice, oameni de afaceri și cultură, jurnaliști și politicieni. În timpul concertului, Președintele Federației Europene a Asociațiilor, Centrelor și Cluburilor pentru Unesco, Lionel Vinour, a înmănat premiul „Darul Mărului” pe anul 2011 artistului român, pentru opera sa de dăruire a unui simbol de speranță, generozitate și unitate în diversitate.

Unul dintre cele mai emoționante momente ale concertului a fost trecerea naistului de la repertoriul cu orchestră clasică, la cel cu taraf. „Bucuria supremă a muzicii în care mă regăsesc deplin este folclorul românesc” Nicolae Voiculeț. Ultimul bis al concertului a

fost chiar imnul Japoniei, cântat de artist împreună cu orchestra de cameră „Liber Artis” și publicul japonez prezent la concert.

Concertul a venit în întâmpinarea campaniei de strângeri de fonduri susținută de Crucea Roșie Română, „Apel pentru Japonia”.

Dorin MANEA

Replica „dinozaurilor”

Xenia TOADER

În primii ani de după 1990, ne aducem aminte că apăruseră tot felul de „specialiști”, comentatori de ocazie, evident din generația tânără și necunoscutoare într-ale muzicii ușoare, care au lansat sintagma „dinozauri”, cu referire directă la compozitorii și interpreții mai în vârstă, iubiți și respectați de public.

Tinerii în cauză se vede treaba că nu prea le aveau cu școala (și azi e greu cu bacalaureatul, la unii...), altminteri ar fi știut că dispariția dinozaurilor, ființe puternice (se aude, copii?) s-a datorat unei răcirii bruște și unor schimbări climatice dramatice. Așa încât au asociat, fără să vrea, curente muzicale și muzica „tânără” promovată de ei unui... cataclism. Din punct de vedere al calității chiar a fost, din multe puncte de vedere, un cataclism care a măturat tot ce era bun, valoros, făcând loc amatorismului cras și tupeului agresiv. Să fim bine înțeleși, noi nu facem greșeala de a considera că este slab tot ce a apărut în aceste două decenii: sânt foarte mulți artiști talentați, care prin muncă și abnegație vor lua, mâine, locul consacraților. Tocmai de aceea îndemnăm la toleranță în ambele sensuri, pentru că este loc pentru toată lumea sub soare.

Artiștii experimentați au publicul lor fidel și necondiționat. Un exemplu cât se poate de convingător îl constituie emisiunea de la TV Galați a lui Alexandru Jula, unde amfitrionul își selectează cu multă exigență invitații. După excepționalul său recital de pe scena festivalului „Dan Spătaru” de la Medgidia, Jula a „tras concluziile” în emisiunea imediat următoare, cu văduva artistului, doamna Sida Spătaru, și solistul Costel Lăzăroiu de la Râșnov, al cărui timbru vocal este foarte asemănător cu al regretatului interpret. Un alt artist care a „înroșit” firele telefoanelor (emisiunea este difuzată în direct între orele 15 și 17, în fiecare

Alexandru Jula, Natalia Guberna

sâmbătă) a fost George Nicolescu, după care a venit rândul Nataliei Guberna să-i surprindă plăcut pe toți cei care n-o mai văzuseră de multă vreme. Actriță și cântăreață la Teatrul „Excelsior” din Capitală, Guberna a interpretat cu șarm și naturalețe zece piese cunoscute ale repertoriului ei, compuse de Dinu Giurgiu, Silviu Hera și mai ales Mihai Constantinescu (una – în primă audiție). Înainte cu câteva săptămâni entuziasmase la rândul ei altă cântăreață remarcabilă prea puțin difuzată, Alexandra Canareica, ceea ce i-a prilejuit lui Alexandru Jula o constatare spirituală: „De fapt voi sunteți adevărații X Factor, voci de excepție ce așteaptă să fie descoperite!”. Pentru finalul de an, omul de televiziune (el nu cântă deloc în emisiunea sa!) Alexandru Jula îi are în vizor pe Alesis sau pe Mădălina Manolache, talentată cântăreață din generația de mijloc care are la rândul ei un program la televiziunea din Buzău.

N. Guberna, Al. Jula

Posada 2011

Florin-Silviu URSULESCU

Festivalul Posada Rock a debutat în 1986 și se desfășoară anual, timp de 3 zile, în septembrie, la Teatrul de Vară al Casei de cultură "Tudor Mușatescu" din Câmpulung Muscel. Devenise o constantă a vieții muzicale naționale, o capitală a rockului, strângând rockerii din toată țara, fani sau muzicieni - să nu uităm că în oraș au ființat de-a lungul timpului câteva formații de valoare.

După 13 ani de pauză (sau după 9 ani, căci au mai fost între timp câteva gale rock), festivalul revine cu componența de concurs în anul 2011, făcând parte din proiectul „Promovarea activităților de marketing și a produselor specifice Municipiului Câmpulung Muscel”, cu trei evenimente culturale, finanțate din bani europeni, în cadrul POR 2007-2013.

De data aceasta a avut loc pe Stadionul Municipal, timp de 4 seri (cu intrarea liberă), în perioada 22-25 septembrie, fiind de fapt un festival-concurs la care au fost selectate 16 formații din cele înscrise.

Juriul compus din Florin Silviu Ursulescu (președinte), Alex Revenco, Ovidiu Stângă, reporter la Radio România, Dan Sain - Radio Orion, Ștefan Raul (muzician, din partea publicului), a stabilit următorul palmares: Marele Premiu - Targ3t din Deva; Premiul I: Shifting Sands din București, Premiul II: Tagma din Sibiu, Premiul III: Blue Pulse din București; Premiul juriului: Apotheosis

- București; Premiul de popularitate: Fire Escape - București; Premiul In Memoriam "Cristi Mărgescu" (baterist local, decedat tragic alături de soția sa, Laura Stoica): Quantiq din Brașov. Au mai concurat: Astero, Fără vise, Red Magnetic-București, Backlash-Târgu Mureș, Obsesia, Symbolic, Progresiv-Câmpulung (participarea mai multor formații locale e un semn bun). Primarul Călin Andrei (fost realizator de emisiuni rock radiofonice), cel care a fost cu inima și cu prezența, minut de minut alături de festival, a mai înmănat mențiuni formațiilor Stone Haze și KinEthics, deținătoare ale unor "punctaje" bune. Recitalurile au fost susținute de Reborn, Bodark și Prometeu, RIFF și White Walls, PhenomenOn și Taine, Flavius Hosu și Altar. Festivalul a cuprins și lansarea volumului "Club Amuzica tineretii tale", prezentată de autorul său - Doru Ionescu, TVR. Trebuie menționat și faptul că Sergiu Cicu, directorul Casei de Cultură a Sindicatelor, pe care îl leagă multe amintiri de „Posada” anilor '80, a predat ștafeta de prezentator lui Alexandru Handoca de la Radio Orion.

Nu se poate reproșa nimic organizării, în ciuda unor păreri mai puțin laudative (în presa locală, ca... întotdeauna în asemenea ocazii):

22 septembrie
18.00 - 20.00 Concurs de interpretare
20.00 - Recital

23 septembrie
18.00 - 20.00 Concurs de interpretare
20.00 - Recital

24 septembrie
18.00 - 20.00 Concurs de interpretare
20.00 - Recital

25 septembrie
18.00 - 20.00 Gala Laureatilor
20.00 - Recital

materiale promoționale aspectuoase și îndestulătoare, reclame publicitare la posturile de radio, ecusoane, condiții bune pentru formații (cazare și masă), instalații de sonorizare și de lumină normale pentru un festival de asemenea nivel (chiar dacă inginerul de sunet nu a fost întotdeauna "pe fază"),

O nouă ediție, un nou început, de bun augur, care promite ediții viitoare de nota 10.

Despărțiri

Petre Mihăescu

Petre Mihăescu ne-a părăsit la vârsta de 83 de ani și câteva luni, lăsând în urma sa zeci de cântece frumoase. Bucureștean, a fost membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din 1971 și a studiat pianul

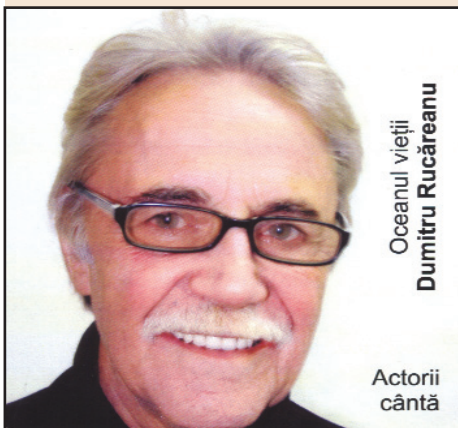

și clarinetul la Liceul Militar de Muzică și la Academia Regală de Muzică. Cunoștințele de armonie și teoria muzicii și le-a perfecționat cu profesorii Egizio Massini, Mihail Jora, Ion Dumitrescu, Ion Ungureanu. Din 1946 începe să cânte în diferite orchestre, în 1952 fiind cooptat în echipa de aur a Teatrului de revistă „Constantin Tănase”, unde a activat neîntrerupt timp de 38 de ani. Clarinetist și saxofonist, apoi dirijor și director artistic al colectivului de la sala Victoria 174, a schimbat șase directori,

reputatul actor Alexandru Arșinel făcându-i imensa surpriză a unui spectacol omagial, asemeni meciului de retragere la fotbalști, când a împlinit 75 de ani. A debutat în domeniul componistic în 1954, beneficiind din plin de îndrumarea unor mari maeștri cum ar fi Ion Vasilescu, Gherase Dendrin, Elly Roman, H. Mălineanu. Din acea clipă a compus muzica pentru numeroase spectacole de revistă jucate cu casa închisă, între titlurile lansate cu această ocazie fiind: „La concert aseară”, „Milioane de jucării”, „Nu mai avem același drum”, „Iubirea noastră”, „De ce-ai plecat de lângă mine”, „Nu sunt eu de vină”. În 1955 a fost selecționat, alături de George Grigoriu și Temistocle Popa, în vederea perfecționării (compoziție și armonie), la Uniunea Compozitorilor, cu Florin Eftimescu. Melodist prin excelență, a lansat peste 200 de cântece rămase în fonoteca de aur: „Te-ai schimbat”, „M-am născut în România”, „Țara mea cu ochi frumoși”, „Așa-i românul”, „Trece-o umbră”, „Când vei reveni”, „Până la cer”, „Ioana”, „Mariana”, „Ai plecat răzând”, „Dacă treci prin București”, „Viața-i frumoasă”. A făcut parte din juri prestigioase, a fost cântat la Mamaia sau „Cerbul de aur”, a întreprins turnee peste hotare, dar mai ales a colaborat cu cei mai importanți interpreți ai genului: Aurelian Andreescu, Jean Păunescu, Dan Spătaru, Cornel Constantiniu, Cristian Popescu, George Enache, Corina Chiriac, George Bunea, Marina Voica, Doina Badea, Margareta Pâslaru, Jeanina Matei, Eva Kiss, Mihaela Oancea, Luminița Dobrescu, Pompilia Stoian, Natalia Guberna, Oana Sârbu. În ultima parte a vieții a avut imensa bucurie de a-i îndruma pașii pe calea muzicii nepotului său-minune, compozitorul și pianistul de talie internațională Matei Mugur Mihăescu, băiatul fiicei sale Milena.

Dumitru Rucăreanu: „Oceanul vieții”

Da, unii actori cântă, și încă foarte bine! Dumitru Rucăreanu face parte dintre ei, el propunându-ne pe acest CD cele mai frumoase, mai cunoscute melodii ale sale. Dintre acestea, nu mai puțin de patru aparțin lui Temistocle Popa: „Sunt vagabondul vieții mele”, „Astă-seară mă fac praf”,

Oceanul vieții
Dumitru Rucăreanu

Actorii
cântă

„Jocuri de noroc” (toate trei pe excelentele versuri ale lui Aurel Storin), „Oceanul vieții” (text Petre „Conți” Bărbulescu). Alt autor care a scris mult pentru actor este George Marcu, prezent pe album cu „Mă întreb de ce te mai iubesc”, „Zii lăutare”, plus „Când era Mărin haiduc” (culegere din Valea Jiului, orchestrații G. Marcu). Nu lipsesc două nume de calibrul muzicii ușoare românești, Nicolae Kirculescu („Vrem să ciocnim cu viața un pahar”) și Vasile V. Vasilache („Cine ești tu?”), alături de un tânăr autor-interpret, Marian Ardelean. Cu șarmul său indescritibil, „Titi” Rucăreanu e vagabondul frumos al vieții sale...

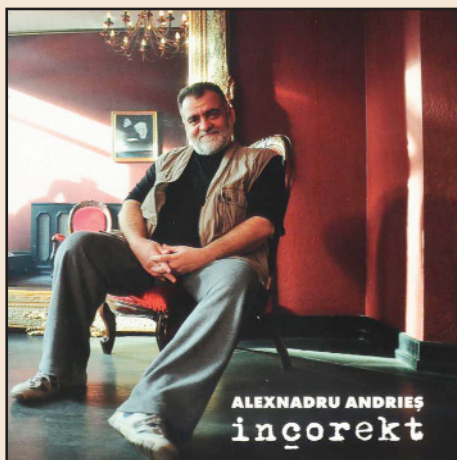
Alexandru Andrieș: „Incorekt”

Un nou album așa cum ne-a învățat Alexandru Andrieș să ne ofere: sincer, cu umor și firesc, care sugerează că greșelile gramaticale pot suna foarte bine uneori.

Dedicat clarinetistului și saxofonistului Alin Constanțiu, decedat în martie 2011, albumul este produs în ediție limitată (1000 de exemplare), cu un CD bonus care conține un fragment din concertul de la cinema Patria - 6 decembrie 2010, într-o formulă neobișnuită, cu o parte din formația byron: Dan byron și 6fingers. În plus,

materialul conține o surpriză mult așteptată: Alexandru Andrieș și Nicu Alifantis în duet pe aceeași piesă, Reluare.

La realizarea discului au mai contribuit Radu Bânzaru (voce, drâmbă); Dan byron (voce, flaut); 6fingers (acordeon, glockenspiel);

Alexandru Gorneanu, (violoncel); Maria Ioana Mântulescu (voce); Victor Panfilov (percuții); Rene Cristian Popescu (vioara); Cristian Soleanu (saxofon); Mircea Tiberian (pian); Eugen Tegu (bass); Tudy Zaharescu (tobe).

CD-ul de studio conține 20 de cântece, iar cel bonus are 9 piese, muzică și versuri – Al. Andrieș (Black Crow Music Productions), cu excepția unei reluări după James Taylor (Clasic). Albumul este manufacturat și distribuit de A&A Records.

„Cântece pe versuri de Aurel Storin”

Întâlnim des albume de compozitor, dar foarte rar de textier. În cazul lui Aurel Storin trebuie spus mai degrabă „poet”, scrierile sale având un

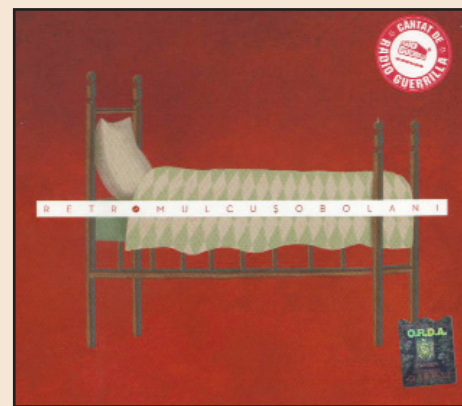

parfum aparte, regăsit și în cărțile sale de versuri. Ascultați numai „Să mori de

dragoste rănită”, „Ești bărbatul altei femei” (de Marcel Dragomir), „Sunt vagabondul vieții mele”, „Sunt cerșetorul de lumină”, „Jocuri de noroc” (Temistocle Popa), „Un actor în plus...” (Horia Moculescu), „Balada”, „Parfumul străzilor” (Radu Șerban), ca să dăm doar câteva exemple din această splendidă colecție de 19 bijuterii muzicale, masterizate de Mircea Drăgan. Temistocle Popa are nu mai puțin de 6 cântece, Radu Șerban și Marcel Dragomir câte 3, ceilalți compozitori la care s-a oprit textierul (din sute de cântece!) fiind Edmond Deda, Vasile Veselovski, Vasile V. Vasilache, Mircea Chiriac, Ion Cristinoiu, Horia Moculescu, George Marcu. „Cele mai frumoase cântece pe versuri de Aurel Storin” nu trebuie să lipsească din nici o colecție!

OCS: „Retro”

O colecție de piese românești mai vechi și mai noi, reinterpretate în maniera Omul cu Șobolani. Albumul

conține 6 cântece înregistrate în Studio Carmin: Mondial – „De va veni la tine vântul”, Roșu și Negru – „Pseudofabulă”, Phoenix – „Lasă, lasă”, Mircea Baniciu – „Tristeți provinciale”, Alexandru Andrieș – „Cea mai frumoasă zi”, Valeriu Sterian – „Anotimpuri”.

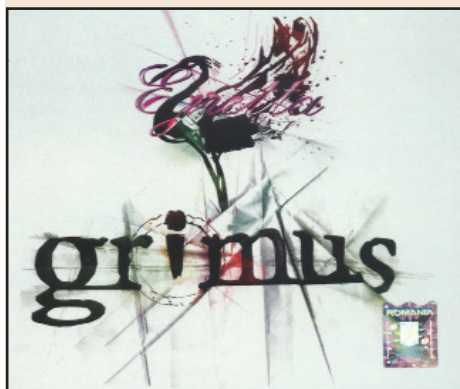
Alegerea pieselor de pe albumul RETRO a fost subiectivă și strict personală, spun cei de la OCS: „Am ales ce muzică ne-a plăcut din acea perioadă și am cântat piesele cum am știut noi mai bine. Nu e vreun demers academic sau vreun judecată de valoare. E doar un „mulțumim” respectuos pentru câțiva oameni mari, care ne-au inspirat. Nu trebuie să fii vreun geniu ca să-ți dai seama că un Alexandru Andrieș, un Mircea Baniciu sau Phoenix nu se vor mai întâmpla prea curând în muzica din România. Pe domni de mai sus suntem norocoși să-i avem. Și n-avem voie să-i uităm. Au meritat aplauzele publicului lor de atunci și merită în continuare aplauzele publicului nostru mai tânăr de acum.

Am lucrat la piese gândindu-ne la cum le-am fi cântat dacă erau cântecele noastre. După 7 albume și mai bine de 13 ani de cântat, simțeam nevoia de o provocare. Ceva din care să învățăm mai multe despre noi. Nu cred că am fi reușit să cântăm piesele de pe RETRO în variantele lor originale”.

Cvartetul dovedește încă odată aceeași nestăvilită dorință de investigare, căutare, care le oferă nota de originalitate care l-a impus de la începuturi.

Grimus: „Egretta”

Al doilea album al formației clujene este rezultatul colaborării cu producătorul britanic Adam Whittaker (care s-a implicat în toate etapele înregistrării albumului), iar masteringul

este opera lui UE Nastasi de la studiourile Sterling Sound din New York. Discul este produs și distribuit de A&A Records în colaborare cu Event-Plus și SpaceRay Music.

Concertele de lansare au avut loc în București și la Cluj-Napoca. Componența: Bogdan Mezofi (vocals), Valentin Rauca (guitar), Cristian Csapo (guitar), Lehel Kiss (keyboard), Titus Vadan (bass), Tamás Adorjani (drums). Muzica este semnată de Grimus, iar textele în limba engleză de V. Rauca și B. Mezofi. Grimus este anagrama aproximativă a cuvântului 'Simurgh', pasăre gigantică din mitologia persană. Formată în 2005, formația a reprezentat România la Global Battle of the Bands la Londra, apoi a lansat discul Panikon.

Una dintre cele mai pregnante prezențe ale noului val rock autohton, cu un cerc de fani tot mai larg.

Adela Dumitrache: „Tinerete, floarea mea”

Pe talentata solistă de muzică ușoară (cu multe premii la activ, pe

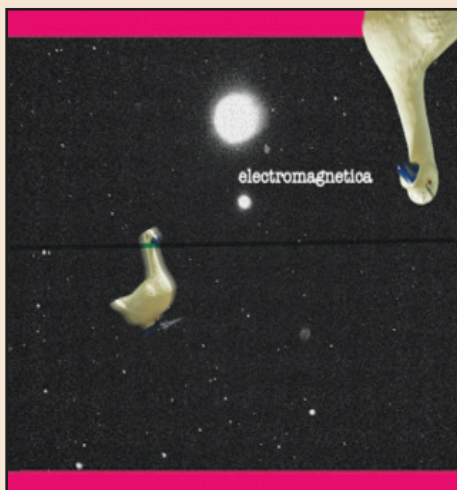
vremuri), originară din Urlați, am întâlnit-o la o emisiune de la televiziunea din Buzău, ca invitată a

altei colege de generație și de premii, Mădălina Manolache, în postura de moderator. Surpriza a venit când a apărut în platou, alături de Laurențiu Cazan, în costum popular! Fiindcă solista a trecut la muzică populară, care îi oferă mai multe satisfacții, inclusiv materiale. Albumul, editat de casa Spiros din Galați, cuprinde 14 piese sprintare, în acompaniamentul orchestrei "Doina Argeșului" din Pitești, condusă de Cristi Sandu. Așadar, am pierdut o solistă de muzică ușoară și am câștigat una de folclor!

the Amsterdams: „Electro- magnetica”

Al doilea album al formației bucureștene conține 10 piese pop-rock, cu versuri în limba engleză, compuse și înregistrate în perioada 2009-2010. Albumul este mixat și produs de Cristian Ștefănescu - **Electric Brother**, împreună cu the Amsterdams, exceptând piesa "This Burial Ground's For Two" - mixată de

Arlen Thompson, *guest appearance* - Dan Boeckner. Masterizarea discului s-a efectuat în studioul GreyMarket

Mastering din Montreal, Canada, și aparține lui Harris Newman. Artworkul este conceput de Irina Stănculescu. Numele albumului este inspirat de locul unde se află sala de repetiții - fabrica Electromagnetica. Ca și în cazul altor tinere formații, discul este o producție 100% independentă, editată și distribuită de propria casă de discuri, Post Pop Records.

Progresul față de primul disc este evident, atât în plan audio, cât și în cel muzical - ritmic, al vocilor, al conturării unor linii melodice mai pregnante. O promisiune rock confirmată.

FurioSnails: „Blue Passports”

Formația Snails din Republica Moldova a lansat două albume în 13 ani de existență, iar acum și-a schimbat titulatura pentru acest disc.

Celor 3 componenți inițiali - Lilian, Mircea, Vitali - li s-a adăugat și Igor (ex-Zdob și Zdub, Millenium) - care au compus 11 piese în 6 luni și au mers spre Cercul Polar (Umea, Suedia) pentru a înregistra albumul în studioul Tonteknik, în numai 2 săptămâni de lucru, cu producători renumiți.

Mapa discului (apărut sub egida A&A) imită un pașaport albastru moldovenesc, iar textele sunt de data aceasta în engleză. Calitatea tehnică este remarcabilă, iar schimbările muzicale nu lipsesc - este evident că adăugarea particulei Furio reflectă o încredere și o energie sporite, mai multă dinamică și noi abordări. Rockul de dincolo de Prut ne oferă din nou o plăcută surpriză.

Pagini de
Florin-Silviu URSULESCU

Din nou despre români în Europa (I)

Doru IONESCU

În octombrie am reluat drumurile europene pentru TVR Internațional (emisiunea „Lumea și noi”) revenind în Germania pentru alte câteva „Povești... cu cântec!” (edițiile realizate de subsemnatul). Mai mult jazz (capitol la care rămăsesem dator anul trecut) dar nu numai...

Liane Birnberg (Berlin) este o cunoștință străveche a melomanilor români, celebra solistă blondă a grupului pop-rock feminin „Venus” activând deopotrivă în întâia formație de gen din Europa, dar și conducând una dintre aripile rezultate după scindarea șaptezecistă, „Venus L”. Povestea ei (și a familiei sale) nu este deloc simplă și nici... dulce, aceasta numărându-se printre

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA CU SPRIJINUL UCMR-ADA DIN FONDUL SOCIAL CULTURAL

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Șef de producție: Costin ASLAM

Redactori:

Mihai COSMA

Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DANCEANU

Semnează în acest număr:

George BALINT, Marin MARIAN-BĂLAȘA,
Lavinia COMAN, Grigore CONSTANTINESCU,
Viorel COSMA, Cleopatra DAVID, Tanța DIACONESCU,
Anca FLOREA, Oana GEORGESCU, Doru IONESCU,
Madeleine KARACAȘIAN, Sorin LERESCU,
Florian LUNGU, Doina MOGA, Florin RĂDUCANU,
Gabriel POPESCU, Mariana POPESCU,
Mădălin Alexandru STĂNESCU, Mircea ȘTEFĂNESCU,
Bianca ȚIPLEA-TEMEȘ, Florin-Silviu URSULESCU

Pentru ediția electronică vezi: www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect.1,
010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-410.64.88

ISSN: 1220-742x

evreii persecutați, care au ajuns în București direct din lagăre... S-au reintegrat cu bine aici, iar cele două surori au putut primi o educație și o conștiință românească. Absolventă de Conservator, Liane a intrat în grupul Nicoletei Păun, ca solistă și claviaturistă, participând din plin la prima perioadă de glorie a trupei, la granița anilor '60 - '70. În paralel, însă, a compus muzică de film, teatru, apărând și ca actriță (scurt metrajul „Insolație” e singurul exemplu din arhiva TVR, deocamdată); a condus din 1973 propriu-i grup, dar după cutremurul din 1977, aflându-se în Germania, a rămas acolo. A continuat cariera muzicală (în spectrul modern – contemporan) și, mai târziu, într-o perioadă în care a locuit la Atlanta, s-a orientat spre artele plastice. O nouă carieră, cu numeroase satisfacții (între care ilustrarea cărții unui premiant Nobel german), cea mai nouă urmând să se „producă” la vernisajul venetian din decembrie curent, o expoziție cu caracter autobiografic.

Moni Bordeianu (Osnabruck, Germania), celebrul solist „Phoenix” din perioada beat, a plecat legal din țară, în 1970, după un concert de adio... cu cântec, stabilindu-se în Statele Unite. A revenit pentru a se căsători și a-și duce soția acolo, însă... în 1977, când grupul său de suflet fuge în Germania, lasă totul baltă la semnul lui Nicolae Covaci. Reușitele muzicale, după cum se știe, au venit mult mai târziu, Moni încercând în 1985 o carieră solo printr-un single produs de Ioji Kappl. După 1990 a revenit de mai multe ori în țară cu „Phoenix”, culminând cu 2008 când a lansat discul solo (înregistrat tot cu ciracii lui Covaci) „Back to the Future”. La 63 de ani (așa îi scrie în cartea de identitate) l-am găsit în apartamentul său, fredonând melodii noi și scriind o carte despre viața sa! Speră să o lanseze cu

jurnalul Alex Revenco, în 2012 – anul unei jumătăți de veac „Phoenix”. Lucrează la un mare... „ImpEx” din industria alimentației și, dacă îi reușesc planurile legate de înființarea unei filiale românești, cel mai mult își dorește să se restabilească în România!

Ileana Popovici (San Remo, Italia) este în fapt ilustra (de la... ilustrator muzical) mea colegă de la TVR. Deși pensionată, nu pot să-i spun fostă, întrucât oriunde ar fi în lumea asta, domnia sa nu scapă emisiunile TV cu arhivă muzicală. Absolventă de Conservator, a crescut în casă de preot, cu sora sa, înconjurată de muzică. A avut norocul să-l cunoască, atât profesional cât și intim, pe marele Richard Oschanitzky, de unde standardele ridicate care au urmărit-o în carieră, în profesie. A cântat celebrele bossanove ale lui Ricci, dar i-a și rescris orchestrațiile. A jucat în numeroase filme (un singur exemplu, celebru: „Reconstituirea”), a scris sau a aranjat muzică de film și de teatru. În 1990 a început seria de emisiuni de weekend „Bună Dimineața”, constituind una dintre cele mai agreabile prezențe ale postului public! După pensionare a continuat să colaboreze, sub orice formă, cu TVR (în special postul Internațional)! Una dintre doamnele fără vârstă ale Televiziunii Române. (Foto: Emilian Urse)